

Сив хуьнин сувар мубаракрай!

Гьурметлу мусурман стхяарни вахар!
За къилди жуван ва гьакІни Дагъустан-

дин вири алимрин, имамрин патай квез
гьузел ва экьу тир Сив хуьнин сувар

мубаракзава. И сувариз шадвал авун чи
буржи я.

Шадвал авун чаз Халикьди Вичи пак Къуръанда эмирнава. Исламда Къурбанд сувар виридалайни зурба ятлани, Дагъустандин халкъ Сив хуьнин сувар зурбадаказ къейд ийиз вердиш хъанва. Гзафбуруз и сувар Къурбанд суварилайни екеди хъиз ава. Чи дагълух уьлкведин агъалийриз гьакъван кІан я ам.

ЦІи Рамазандин варз гатун виридалайни зегъем ва яргъи йикъарал ацалтна. ГьакІ ятлани, мусурманри сабур авуна, дурум гана, Аллагъ-Таала патал сивер хвена, таравигъ-кпІар авуна, садакъаяр пайна. Къуй Аллагъди къабулрай!

Гьар Рамазандин вацра чун чи къилихар хъсанариз, сивяй акъатзавай гафариз фикир гуз алахъзава. Вучиз лагъайтІа

пис къилихди ва гунагъри чи сиверин суваб тІимиларун, чІурун мумкин я. И вацра чна тІуьн авачир кесиб мусурманриз чи кІвалериз эверна ифтІарар ийизва, и амалдин гьурметдай

къванни чалай Аллагъди гьил къачудайдак умуд кутазва.

Къуй Аллагъди чи хъсан ниятар ва фикирар къведай Рамазандин вацрал къван хуьрай.

Сив хуьнин сувар – им гьар мусурман патал хъсан вахт я, жуван кефи хайибурулай гьил къачун патал, хъелзавайбурухъ галаз туьхкІуьн хъувун ва мукъва-къиливилин алакъаяр кІеви авун патал.

Къуй гьар сада и сувар вичин хизандихъ, мукъва-къилийрихъ ва дустарихъ галаз шаддиз къейд авурай! Къуй чи веледризни и зурба сувар чир хуьрай! Суварин юкьуз етимар ва чи куьмекдихъ муьгъежбур рикелай алудунни дуьз къведач.

Къуй Аллагъди къабулрай чи сивер, хъсан амалар, ибадатар, гьил къачурай чи гунагърилай

ва вири дуьньядал алай къван мусурманар ислягъ авурай! Амин.

Дагъустандин Муфтій, шейх Агъмад-гъажі Абдулаев

ДУЪЗ РЕХЪ

Къадар-къисмет инкарзавай бур

Къе чун «Гьизб ут-Тагърир» лугъудай ягълмиш дестедин ягълмишвилерикай рахада, чун абурувай яргъа жедайвал.

И дестеди имандин са бине – къадар-къисмет Аллагъ-Талади виликамаз тайинар-навайдахъ инанмиш хъун инкарзава.

Гъа икІ, и ягълмиш дестедин имам Такъьподдин Набгъаниди вичин «аш-Шахсыйа аль-ислямийа» («Исламдин инсан») тІвар алай ктабда кхъенва: «Инсандин амалриз къисметдихъ галаз гьич са алакъани авач, гъадаз барабар яз къисметдизни амалрихъ галаз са алакъани авач, вучиз лагъайтІа инсанди вичин амалар вичин ихтиярдлди ийизва, гъавилай азаддаказ ийизвай амалар къисметдик акатзавач».

4-ЧИН

КЕСИБАР ПАТАЛ

Закат-уль-ФитІр - Сив хуьнин суварин закат

Сив хуьдай варз куьтягъ хъайила, мусурманриз сувар башламишзава. А юкьуз Исламди виридак шадвал кутазва, кесибарни къерехда тазвач.

Мугъаммад Пайгъамбарди (салам ва салават хъуй адал) лагъана: «А юкьуз абуру (кесибри) тІалаб тийидайвал садакъаяр це». Гъавилай, Шариатди закат-уль-фитІр чи хиве мажбури кІвалах яз тунва. Аббасан хва Абдуллагъа лагъана: «Сив хуьдай вахтунда авунвай герексуз гафарикай миьхи хъун ва кесибриз садакъа гун патал, Пайгъамбарди ﷺ чаз ахъгин закат гун ферз авуна».

Сив хвенвай касди закат фитІр таганмаз ада хвейи сивер Аллагъди къабулзавач. Гъадисда лугъузва: «Рамазан вацра хвенвай сивер чилинни цавун арада жеда, та закат-уль-фитІр гудалди, адалай къулухъ цаварал хъфида».

3-ЧИН

ЕКЕ ГУНАГЪАР

Инсан яна къин еке гунагъ я

Са бязибуруз инсан къин адетдин кардиз элкъвенва. Инсан къин - им Исламда еке гунагърикай къвед лагъайди я. Шариатди а кардал кІевелай къадагъа эцигнава, анжах чандиз къурхувал аваз хъайитІа, ахпа серенжемар къабулзава.

Муслималай, Насаидилай, Тирмизидилай атанвай Пайгъамбардин ﷺ якъин гъадисда лугъузва: «Тахсир квачир инсан яна къинилай, Аллагъдин вилик вири дуьнья барбатІ хъун регъят я».

Тирмизидилай атанвай Мугъаммад Пайгъамбардин ﷺ гъадисда лугъузва: «Эгер цаварал ва чилерал яшамиш

жезвай къванбур вири кІватІ хъана са мусурман яна къейитІа, Аллагъди абуру вири жегъеннемдин цІуз вегъеда».

Гьурметлу мусурманар, куьне садра винидихъ ганвай гъадисар ва Исламдикай далда къунвай ягълмиш хъанвай дестейри къенин юкьуз «Аллагъу акбар» лугъуз ийизвай гьар жуьредин къиникъар гекъит. Абурун амалар диндиз кІевелай акси я. Къуръанда Аллагъ-Талади тахсир квачир инсан яна къинал къадагъа эцигнава. Къенин юкьуз лагъайтІа, са бязи инсафсузри Аллагъдин ва адан Пайгъамбардин ﷺ гафариз кІур гана тахсир квачир инсанрин чанар къачузва.

2-ЧИН

Асгъабрикай къисаяр

5-ЧИН

КапІ ийиз чирун патал

6-7-ЧИНАР

Къурагъ районда авай Ибрагъиман пІир

8-ЧИН

Сив хуьнин сувар

Сив хуьнин сувар (яни Шавваль вацран 1югъ) ва Къурбанд сувар (ЗульГиджа вацран 10-югъ) Аллагъди ﷺ суварин йикъар яз хкъана, вучиз лагъайтла и йикъара муьминар Аллагъдиз ﷺ муьтлуьгъ хуьнилай гуьгъуьниз Адан Пайгъамбардиз ﷺ табий хуьниз гъазур жезва.

Яни Аллагъди ﷺ эмирнавай 30 (29) юкъуз сив хвейидалай гуьгъуьниз Пайгъамбарди ﷺ хвейи, сунна тир Шаввалдин 6 юкъуз сивер хуьниз гъазур жезва. Аллагъди ﷺ и вахтунда мусурманриз гуьвай няметриз, берекатриз килигна ам йисан-йиса алуькзавва ва гъадахъ галаз санал шадвални къевезва.

Сив хуьнин сувар алуькзаввай йиф жезмай къван Аллагъдиз ﷺ ибадат авуналди акъудайтла, хъсан я. Эгер вири йифел чан гъиз алак тийиз хъайитла, адан чехи паюнал къванни чан гъваш, икни четин жез хъайитла, са сят хъайитлани ибадатда акъуд, гъакни йифен ва пакаман кплар жематдихъ галаз санал мискинда авун патал чалишмиш хуьхъ. А йифиз Къуръан, зикир-салават, дуьа ва масабур келда, кпларин бурж аламайбуру эвездин кплар хъийида. Йифен къулар хъайидалай гуьгъуьниз ва суварин капI ийидалди вилик гъакI жуван мишвилер авунал (суварин гуьрметдай гъамам къабулун, чларар

къун, кикер атун...) машгъл хъайитла, хъсан я. Сив хуьнин суварин юкъуз месикай са тмил фад къарагъна, вири беден (йифиз яд аладар тавунваз хъайитла), сарар чухъвена кIанда. И юкъуз мишмиш (жезмай къван цийи) дамахдин пек-партал алуькIна, туплухъ гимиддин тупIал гилигна, кутугай атир-затIни яна, ширинлухрикай са вуч ятлани тлуьна, суварин капI авун патал фад хъиз мискиндиз рекъе гъатун герек я.

Сив хуьнин суварин юкъуз шадвал кваз, гуьгъуьлар ачух яз хъана кIанда. Иман

гъайбуруз салам гуда, абуруз сувар муьбаракъда, хвейи сивер Сад Аллагъди къабулрай лугъуда. Муькьва-къилийрал, къуни-къуншийрал, чир-хчиррал къил чугъвада ва жуван мишмиш муьгъманар къабулда. Суварин йикъан экуьнахъ суварин капI (Салатуль-Ид) ийида. И капI сифте яз Пайгъамбарди ﷺ Гъижрадин 2-йисуз авунай, идалай гуьгъуьниз ада ам садрани тавуна туначир ва ам суннадик акатнай. Сувариз такбирар ва тасбигъар ван хкажна келун хъсан яз гъисабзава. Абу Гъурайрадилай агакъарнавай гъадисда

лугъуьва: «Куьне куь суварар «Аллагъу акбар» такбирдалди безетмиш ая».

Пайгъамбарди ﷺ лугъуьва: «Ни суварин юкъуз 300 сеферда «Субхана-л-Лагъи ва бихамдигъи» тикрар авуртла, ва адан суваб къенвай мусурманрин руьгъериз бахш авуртла, гъар са мусурмандин суруз агъзур нур яда ва ам келай кас кечмиш хъайила Аллагъ-Таалади адан сурни агъзур нурдалди ишигълу ийида».

Пайгъамбарди ﷺ лагъанва: «Суварин йифиз Аллагъдивай ﷺ гъил къачун ва сувабар тIалабиз ибадатар авур касдин рикI, риклер рекъидай юкъуз рекъидач». Ахъайзава хъи, суварин юкъуз куьгъне, къазун хъанвай алухар алай вичин хва акурла Умар асгъаб ﷺ шехъна. «Вун вучиз шехъзава?» - лагъана аялди хабар къур чIавуз ада ихътин жаваб гана: «Чан хва! Заз кичIе я, вал ихътин парталар алаз акурла, амай аялар вал хуьреда, ва и карди ви сувар перишан ийида». Амма гадади лагъана: «Перишан жедай рикI аданди я хъи, вуж Аллагъди ﷺ Вичин разивиликай атIанватIа, вуж диде-бубадин чIалаз килигзавачIа. За Аллагъ ﷺ залай рази хуьн тIалабава, вунни залай рази хуьхъ». Умар асгъаб ﷺ мадни кIевиз шехъна, хва къужахда къуна ва ам патал дуьа авуна Аллагъдивай ﷺ вири хъсанвилер тIалабна».

Къуй чун Аллагъ-Таалади гъил къачудай ксарикай хъуй! Амин.

ЕКЕ ГУНАГЪАР

Инсан яна къин еке гунагъ я

1 « Аллагъ-Таалади гъатта зарафат паталди мусурманриз кичерар гунал къадагъа эцигнава. Муслималай атанвай Пайгъамбардин ﷺ гъадисда лугъуьва: «Мусурман стха галай патлахъ яракъ элкьуьрай гъар вуж хъайитлани, гъатта хайи стхани кваз малаикри лянетламишзава».

Аллагъ-Таалади Къуръанда лугъуьва: «Къастуналди мусурмандин чан къачур гъар са кас жегъеннемдиз гадарда, ам гъамишалугъ гъана жедда (яни ам гъамишалугъ жегъеннемдиз лайихлу жезва, амма мусурман гъамишалугъ жегъеннемда амукъдач лагъанва). Ахътин инсан Аллагъди лянетламишзава ва ам Адан ажугъдик ква. Аллагъди адаз лап пис жаза гъазурнава» («ан-Нисаъ» сура, 93-аят).

Шариатди мусурманрихъ галаз ислягъвиле авай чи диндай тушир инсанарни кваз чандивай авунални къадагъа эцигнава. Идан гъакъиндай Бухаридилай атанвай Мугъаммад Пайгъамбардин ﷺ гъадисда лугъуьва: «Мусурманрихъ галаз ислягъвиле авайбурукай сад чандивай авурдаз, Женнетдин гъич ни къведач. Женнетдин ни лагъайтIа, яхцIур йисуз инсан къекъвей къван мензилдиз чкIизва».

Абу Давудалай ва Насаидилай атанвай Пайгъамбардин ﷺ маса гъадисда

лугъуьва: «Мусурман, я туштIа мусурманрихъ галаз ислягъвиле авайди чандивай авур касдиз Аллагъди женнет къадагъа авунва».

Мугъаммад Пайгъамбардин ﷺ уьмуьрдихъ галаз таниш гъар садаз чизвайвал, Меккеда авайла Пайгъамбарди ﷺ Ислам диндиз цIусад йисан къене инсанриз анжах акъуллу гафуналди ва иер вязералди эвер гана. Медина шегъердиз куьч хъайидалай къулухъни сифтегъан къве йисуз, анжах гъа и жуьреда Ислам чукIурна, гъакъикатдихъ эвер гана. Адалай къулухъни вад

йисан къене дявээр галачиз анжах кифирин гъужумриз акси яз жаваб гуз хъана. Гуьгъуьнлайни Пайгъамбарди ﷺ Византиядин, Персиядин, Египетдин, Йемендин ва Эфиопиядин гъакимрин патав Исламдиз эвер гузвай илчир рекъе тунай. Адаз къуват яз, Къуръанда Аллагъ-Таалади лугъуьва: «Аллагъдин рекъел на акъуллудаказ ва иер вязералди эвер це, абурухъ галаз иердаказ рахухъ» («ан-Нагълъ» сура, 125-аят).

Амма чаз къенин юкъуз аквазвай кIвалахар вагъшивилин, экстреми-

ствилин ва къачагъвилинбуру я. Идаз Исламдихъ галаз гъич са алакъани авач. Гуьрметлу мусурманар, Бухаридилай атанвай Пайгъамбардин ﷺ гъадисда лугъуьва: «Зун рагъметдиз фейидалай къулухъ, куьне куьн ягълмиш хъана къирмишмир». Эхъ, и якъин гъадисди, къенин юкъуз ягълмиш хъанвай дестеяр Пайгъамбардин ﷺ рекъелай алатнавайбуру тирди генани тестикъарзва.

Къуръанда ва гъадисра чаз инсан яна къинал къадагъа эцигзава, ам гъатта мусурман тушиз хъайитлани. «Мусурман чандивай авуна ва а кIвалахдал рази яз амай касдин ферз тир, я маса хъсан крар Аллагъди къабулдач» (Абу Дауд).

Агъмадалай, Насаидилай ва Муслималай атанвай Пайгъамбардин ﷺ гъадисда лугъуьва: «Зи умматдиз акси яз экъечIзавай, хъсанбуруни писбуру садсадал дуьшуьшарзавай, мусурмандин чан къачузвай, икърар чIурзавай гъар вуж хъайитлани зи умматдай туш».

И гъадис ачуьдиз мусурманрин арада дявээр-шулуьгъар твазвай ягълмиш дестеяр хасди я. Гуьрметлу мусурманар, Аллагъдихъай кичIе, Къияматдин йикъахъ ягъазвай, Женнет къисмет хъана кIанзавай гъар са мусурманди гъикI вичин чандиз къимет гузватIа, гъакI масадан чандизни къимет гун лазим я.

АЛИ-ГЪАЖИ ЭМИРСУЛТАНОВ

Учредитель Благотворительный фонд "Путь". Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана	Редактор Гасан-хаджи АМАХАНОВ	Газета зарегистрирована Федеральной службой по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций.	При перепечатке ссылка обязательна	Адрес редакции: 367015 РД, г. Махачкала, ул. Акушинского, 5-я линия, 19
Редакционный Совет Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ Сулейман-хаджи ТАГИБЕКОВ	Канонический редактор Шамиль-хаджи ОМАРОВ	Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 77-42079 от 24 сентября 2010 г.	Газета набрана и сверстана на компьютерной базе «Ас-Салам»	Телефон: 8-928-530-59-70 8-988-771-59-55 E-mail: assalamweb@gmail.com web: www.assalam.ru
Главный редактор Азиз Мичигишев	Дизайн, вёрстка Мухаммад МУХИДИНОВ	Индекс 51395	Отпечатана в ООО «Дом печати» пр. Акушинского, 20 Заказ № _____	По вопросам подписки и доставки обращаться по телефонам: 914-222, 8-988-291-42-22.
	Корректор Казимагомед ДЖЕННЕТОВ		Сдано в печать 30 июня 2016 г. в 18:00	
			Тираж 3 100 экз.	

Къадар-къисмет инкарзавайбур

1 « Жаваб:

А гафар Къуръандиз, Мугъаммад Пайгъамбардин ۞ гъадисриз ва сагъ акъулдиз аксибур я.

Къуръанда лагъанва (мана): «Аллагъди гъар са шей халкънава ва гъар садаз вичин къадар-къисмет виликамаз тайинарнава» («Аль-Фуркъан» сура, 2-аят).

Мана: «Аллагъдила гъейри маса халикъ авач» («Фатър» сура, 3-аят).

Мана: «Аллагъди куън ва куъ вири амалар халкънава» («Ас-Саффат» сура, 96-аят).

Мана: «Аллагъ – вири шейэрин Халикъ я» («Аз-Зумар» сура, 62-аят).

И аятдай малум жезвайвал, «вири» лугъудай гафунин манади халкънавай гъар са шей къалурзава: беденар ва абурун лишанар, гъаниз килигна бедендин лишанрик абурун амалар акатзавайвилай чун гъавурда акъазва, бедендин амалар гъа амай адан вири лишанар хъиз Аллагъди халкънавайбурукай я.

Къуръанда лагъанва (мана): «Гъакъикъатда, и дуньяда пайда хъанвай гъар са шей, Аллагъди къисмет аваз халкънава» («Аль-Къамар» сура, 49-аят).

И аятда авай «шей» лугъудай гаф араб чалалди Аллагъди халкънавай гъар куъз хъайитлани лугъузва – им беденар ва абурун амалар, гъа жергедай яз азад ва азадсуз юзунар ва масабур я.

Гъа и жуьреда винидихъ галай аятрай малум жезвайвал, гъар са шейиниз Аллагъди тайинарнавай вичин къисмет ава. Гъавилай, дуньяда жезвай гъар са вакъиадихъ вичин къисмет ава.

Гъа икI чаз малум хъайивал, Такъьюддин ан-Набгъанидин гафари Къуръандин гафариз аксивалзава.

Пак тир Къуръанда Аллагъди лагъана (мана): «Аллагъди дуъз рекъел тагъанвай инсан гъич садавайни дуъз рекъел гъиз жедач!» («Ар-Рум» сура, 29-аят).

И аятдай ачухдаказ аквазвайвал, анжах Аллагъди дуъз рекъел ва ягъалмишвилел Вичин луклар тайинарзава.

Аллагъди лагъана (мана): «Гъакъикъатда, вавай (Мугъаммад) ваз кланибур дуъз рекъел гъиз жедач, - анжах Аллагъди Вичиз кланибур Гъакъикъатдин рекъел гъизва» («Аль-Къасас» сура, 56-аят). Сад Аллагъдила гъейри мад садавайни инсандин рикле Гъакъикъат тваз жедач.

Аллагъди Къуръанда лагъана (мана): «Лагъ: «Зи дуъа, зи ибадат, зи уъмуър ва зи къиникъ Аллагъди халкънава, - абур вири Адан ихтиярдалди жезва. Гъакъикъатда, Ам – Вичиз шерик авачир алемрин Халикъ я» («Аль-АнГам» сура, 162-163-аятар).

Аятда лагъанвай дуъа, капI ва амай вири хъсан крар Аллагъдин лукран азад амалрикай я. Амма уъмуър ва къиникъ лукран азад амалрикай туш – абур лукралай аслу тушиз килиз акъатзавайбурукай я. Винидихъ галай аятрай ашкара хъайивал, вири Аллагъди халкънава.

Агъадихъ галай Къуръандин аятди Аллагъдин куъмек галачиз азад ва мажбури гъерекатар авуниз лукI къуватсуз тирди субутзава (мана): «Динсузар куъне (эй мусурманар) яна квенач, абур анжах Аллагъди къена. Вуна (я Мугъаммад) гадардайла (гъапа авай къум) гадарнач, ам Аллагъди гадарна» («Аль-Анфаль» сура, 17-аят).

Им, Мугъаммад Пайгъамбарди ۞ динсузрин патахъ авур гадарун Аллагъди халкънавайди лагъай чIал я. Адалай къулухъ абурун (динсузрин) риклера, Аллагъдин къуватдалди кичевал гъатна. Гъа и жуьреда Пайгъамбради ۞ Аллагъди вичиз ганвай гъерекат килиз акъудна.

Винидихъ раханвай аятрай малум хъайивал, «Гъизб ут-Тагърир» десте Къуръандиз акси хъанва.

Къуръанда лагъанва (мана): «Абурувай (сугъуърчийривай) Аллагъдин ихтияр авачиз садазни зарар гуз алакьдач» («Аль-Бакъара» сура, 102-аят).

И аятда лагъанвай «ихтияр» лугъудай гаф, «ихтияр гузвай», я туштIа «буйругъ» гафарин манада авач. Аллагъди Вичин луклариз гунагъар ая лугъузвач ва ихтиярни гузвач. Аятди сугъуърчийри ийизвай гъерекатар анжах Аллагъдин ихтиярдалди килиз акъатзавайди малумарзава.

Къуръанда лагъанва (мана): «Эгер абурухъ са гъихътин ятлани хъсанвал хъайитIа, абуру (мажусийри) ам Аллагъдин патай я лугъуда, амма эгер абурун килел са гъихътин ятлани бедбахтвал атайтIа, абуру ви (Мугъаммадан) патай тирди лугъузва. Лагъ, абур вири Аллагъдин патай тирди» («Ан-Ниса» сура, 78-аят).

Мана: «...эгер Аллагъдиз куън ягъалмишариз клан хъайитIа» («Гъуд» сура, 34-аят).

Мана: «Вуж диндал алатIа, ам Аллагъдин ихтиярдалди я» («Юнус» сура, 100-аят).

Мана: «Анжах Аллагъдин – алемрин Халикъдин ихтияр жедалди, квез кланивал пайда жедач» («Ат-Таквир» сура, 29-аят).

Мана: «Эгер Аллагъдиз кланзавайтIа, Ада виридаз Гъакъикъи рехъ багъишдай» («Ас-Сажда» сура, 13-аят).

Мана: «Аллагъ-Таалади квез диндихъ кланивал ганва ва гъадалди куъ риклер безетмишна» («Аль-Гъужурат» сура, 7-аят).

Анжах Аллагъди Вичин Регъим сеbeb яз Вичиз клани лукларин риклера иман твазвайдан ва тек са Аллагъди динсуз лукларин риклер клеззавайдан гъакъиндай Къуръанда гъаф аятар ава. Садавайни вичин къисметда авачир гъич са амални ийиз алакьдач. Аллагъдин ихтияр авачиз садавайни вичиз я хийир, я зиян гуз жедач. Вири гъерекатар анжах Аллагъдин ихтияр аваз жезва. Лукларин гъар са фикир, гаф ва амал анжах Аллагъдин ихтияр аваз килиз акъатзава.

Къуръанда бендеди вичин амалар

вичи халкъ тийизвайдан гъакъиндай фикир желбдай гъаф аятар ава. ИкI, месела, (мана): «Сабур ая: гъакъикъатда, ви сабур – анжах Аллагъдин патай я» («Ан-Нагъль» сура, 127-аят).

Мана: «Зи бахт – анжах Аллагъдин ихтиярдалди я» («Гъуд» сура, 88-аят).

Аллагъдин Расулди ۞ лагъана: «Гъар са кIвалах Аллагъдин ихтиярдалди килиз акъатзава, гъа жергедай яз зайиф ва гегъенш фикирни».

Мугъаммад Пайгъамбарди ۞ лагъана: «Аллагъди гъерекатарзавайди адан гъерекатарни галаз халкънава».

Ибн Гъиббана Гъузайфадила агакъарнавай гъадисда Пайгъамбарди ۞ лагъана: «Къисмет инкарзавай инсанар цIайпересриз тешпигъ я. Эгер абур начагъ хъайитIа – абурун чIугвамир, эгер абур къейитIа – абурун мейит кучудиз фимир» (Абу Дауд, Имам аль-Байгъакъи – «аль-Къадар»).

Пайгъамбардин ۞ гъадисда лагъанва: «Ни Аллагъдин Ктабриз вичин гафар алава хъийизватIа ва ни Аллагъдин къисмет инкарзаватIа, ахътинбур за негънава, Аллагъди негънава ва вири Пайгъамбаррини негънава...».

Ибн Жарир ат-Табариди вичин «Тагъзибуль-асар» ктабда кхъенвай гъадисда лугъузва: «Зи умматдай тир къве десте инсанриз Ислам диндихъ

кланзавай». Музайна тайифадай къве инсан атана Пайгъамбардивай ۞ жузуна: «Я Аллагъдин Расул! Инсанар къе квел машгъул я, гъикI чпин крара чалишмишвилер ийизватIа ва Пайгъамбарди ۞ агакъарнавайдакай гележегда абурувай вуч килиз акъудиз жедатIа. Вири а кIвалахар абурун къисметда виликамаз кхъенвани? Къисметда авай абурун амалар абуруз гъахълу ийидай делил яз жедатIа?». Пайгъамбарди ۞ жаваб гана: «Ам вири Аллагъди виликамаз тайинарнава ва Къуръанди тестикъарзава» (мана): «Аллагъди руьгъ халкънава ва гунагърикайни сувабрикай адан килел вуч къведатIа кхъенва» («Аш-Шамс» сура, 7-8-аятар).

Ан-Набгъанидин гафар акъулдив инкар авун

Аллагъ-Таалади Пак тир Къуръанда лагъана (мана): «Аллагъдин ихтиярдиз садавайни аксивализ жедач» («Юсуф» сура, 21-аят).

Алемда физвай са бязи вакъиаяр, Аллагъдин ихтияр авачиз киле физвайдахъ «Гъизб ут-Тагърир» партиядин терефдарар инанмиш я. Им – ачуз ягъалмишвал я. Алемда киле физвай гъар са вакъиа, гъам хъсанди ва гъам писди, вири Аллагъдин ихтияр аваз жезва. Гъар са легъзе Аллагъдин ихтиярдалди, Адан Къадардалди ва Къудратдалди алукъзава ва килени физва. Аллагъди вуч ийизватIа Ада халкънавай луклариз Адавай хабар къадай ихтияр авач, амма абурувай Аллагъди хабар къада. Халкънавай шейэрикай са пай Аллагъди халкънава, амайбур са масада халкънава лугъун буш гафар я.

Имам Абу Гъанифади лагъана: «Лукларин амалар – им абурун крар я, абур вири Аллагъди халкънава». Саляфрин (Пайгъамбардин девирдила башламишна сифтегъан къуд асирдин мусурманар) ва Халяфрин (Саляфрин гъуьгъуьнай атай мусурманар) фикир гъахътинди тир. Идаз аксивалзавай гъар са шей – им Къуръанда лагъанвай Аллагъдин гафариз ва Мугъаммад Пайгъамбардин ۞ гафариз аксивалун я.

Имам Абу Гъанифади вичин «аль-Васыйа» («Веси») тIвар алай ктабда лагъана: «ЛукI, адан амалар, инанмишвал ва чирвилер – вири Аллагъди халкънава. Эгер лукI халкънаватIа, акI хъайила адан амаларни Аллагъди халкънава».

Имам аль-Бухариди ва амай гъаф алимри агакъарнавай гъадисдай малум жезвайвал, Пайгъамбарди ۞ гъаж, умра, я туштIа жигъад акъалтIардайла лугъудай: «Тек тир, Вичиз шерик авачир Аллагъдила гъейри маса худа авач. Вичин лукIраз ва Расулдиз тек Ада куъмек ва гъалибвал гана. Душманрин къушунар тергуналди, Аллагъди Вичин Пайгъамбардин женгинин юлдашриз куъмек ва гъуърмет гана».

Пайгъамбарди ۞ вичин гафара, гъикI гъалибвал Аллагъди шерик авачиз Вичи ганватIа чун гъавурда акъадайвал лагъана. Пайгъамбардин ۞ асгъабрин амалар винелай аквазвайтлани, анжах а амалра абуру агалкъунар чпи халкъзавачир, адан Халикъ – Аллагъ я.

Гъасан аль-Басриди лагъана: «Ни къисмет инкарнаватIа, ам – къафир (динсуз) я».

Ибн Аббаса агакъарна: «Гъакъикъатда, къисмет инкарзавайбурун гафар ва амалар – им куфр (динсузвал) я».

Асгъабрикай кысаяр

Абу Бакр ﷺ ва фалчидин тӱын

Абу Бакраз ﷺ кӱвалин кӱллугъчи авай. Ада йикъа хъай мажибдин са пай вичин иесидив вахгузвай. Гьикӱ ятлани са сеферда, кӱллугъчиди адаз са тӱмил къван тӱын гъанвай. И вахтунда гишин хъанвай Абу Бакра ﷺ гъвечӱи кӱс тӱына. Адан кӱллугъчиди лагъана: «Вуна гъамиша за хкай шей гъи жуьреда къазанмишнаватӱа жузадай, амма кье вуна хабар кьунач». Ада жаваб гана: «Заз гзаф гишин хъанвай, гъавилай, за вавай хабарни кьунач. Гила вуна заз лагъ, а тӱын гъинай гъанватӱа?» Ада лагъана: «Эвел вахтара зун фалчи тир. Гъа вахтунда зун са инсандихъ галаз таниш хъана. За адаз килигунар ийиз ва маса сугъурчивилин куьмекар авуна. Эхиримжи сеферда за адаз авур килигунай ада заз гъахъ ганвачир. Ингъе, гила са шумуд йис алатайла ам зал дуьшуьш хъана. Ада зав гъахъунин гъакъиндай са тӱмил тӱын вахкана». «Агъ! Ваз зун пучиз кӱанзавани?», - лагъана Абу Бакра ﷺ. Ахпа адаз тӱурди сивихъ хкиз кӱанзавай, амма руфун ичи тир. Адаз яд гзаф хъун меслят гъанвай, ахпа экъуьчдаивал. Яд хъваз башламишай Абу Бакра ﷺ сиве тупар тваз экъуьчиз гъавалат жезвай. Эхирни ада тӱур гъвечӱи кӱс цихъ галаз сивихъ хкана». Сада лагъаналда: «Са гъвечӱи кӱс паталди вуна жуваз ахътин азиятар гана вучзава?» Адан суалдиз Абу Бакра ﷺ жаваб гана: «Зун чандивай жез хъайитлани за ам кьене тадачир зи. Заз Пайгъамбарди ﷺ лугъуз ван хъана: «Гъарам тӱурла акъалтнавай як жегъеннемин цӱуз лайихлу я». Гъавилай, тӱунвай гъарамдикай зи бедендин са паюнизни хийир кхат тавунмаз за, а кӱс экъуьч хъуьуна».

Къенин юкъуз лагъайтӱа, саки гъа вири инсанри гъиле гъатай гъа вуч хъайитлани дадмишзава. Имансуз касди тукӱур гъайвандин як, мусурмандиз тӱын гъарам я. Амма инсанри и кӱвалахдиз гъич фикирни гузвач, фикирда авайди анжах адан къимет я. Бязибуру Аллагъди Къуръанда гъарамнавай вакӱан якни незва. Ахътин тӱурнал

акъалтнавай беденар, шак алачиз Пайгъамбарди ﷺ лагъай цӱуз лайихлу я.

Къунагъламишнавай йифен мугъман

Са инсан Пайгъамбардин ﷺ патав атана ва вичиз гишин я лагъана шикаят авуна. Амма Пайгъамбардиз ﷺ адаз гудай са шейни жагъанач. Ада асгъабривай са йифиз мугъман нивай къабулиз жедатӱа хабар кьурла, ансаррикай сада лагъана: «За къабулда, я Расуляллагъ ﷺ».

Ада мугъман вичин кӱвализ хкана ва папаз лагъана: «Им Пайгъамбардин ﷺ мугъман я. Гъавилай, са шейни гъайиф татана чна ам хъсан къаршиламишна кӱанда». Папа адаз жаваб гана: «Къин хъуй Аллагъдал! Кӱвале анжах аялар патал гъазурнавай са тӱмил тӱуьнилай гъейри гъич са шейни авач». А вахтунда итимди лагъана: «Аялар фу тагана ксур, зун мугъмандихъ галаз суфрадихъ ацукъда. Суфрадал тӱын гъайи вахтунда за ам незвачирди чир тахъун патал вуна, чирагъ тукъуьр хъийидай амалар авуна ам хкадара».

Папани итимди авур меслят кыле фена. Мугъманди, экв хкахъай вахтунда вичихъ галаз суфрадихъ ацукънавай

кӱвалин иесидин гъилер ва сив юзазвайтлани, амма ада гъич са шейни тӱын тавунвайди кьатӱанач. Гъа и жуьреда мугъманди тух жедалди тӱын патал, вири хизан, гъа жергедай яз аяларни гишила амукъна. Идан гъакъиндай Аллагъ-Таалади аят рекье туна (мана): «Гъатта чпиз игътияжвал аватлани абуру, чпелай масабур вилик эцигзава» («аль-Гъашр» сура, 9-аят).

Гъа ихътин вакъияяр асгъабрин кыилел гзаф атана. Килигин садра алай аямда масадан гъил кьадай гъа ихътин инсанар жагъидатӱа?! Эхъ, Пайгъамбардин ﷺ асгъабар гъахътин рикӱ чӱехи инсанар тир. Гъавилай, ахътин инсанар мад и чилел хъжедач. Амма чна абурулай чешне къачуна кӱанда.

Аллагъдиз вичин багъ кьурбандна

Анас ибн Малика (вичелай Аллагъ рази хъурай) ахъайзава: «Абу Тальгъадиз ﷺ Мединада садазни авачир хътин багълар авай. Абурукай садан тӱвар Биргъа тир ва адаз ам гзаф кӱандай. А багъ Пайгъамбардин ﷺ мискӱиндин патав гъай. Аллагъ-Таалади Къуръандин аят рекье тур вахтунда (мана): «Куьне рикӱ алай шейиникай харж тавунмаз куьн гъакъикъи хъсанвлив агакъдач» («алю-Имран» сура, 92-аят), - Пайгъамбардин ﷺ патав фена Абу Тальгъади ﷺ лагъана: «Я Расуляллагъ! Заз Биргъа гзаф кӱан я. Амма Аллагъдиз чна рикӱ алай шейиникай харжна кӱанзаватӱа за, а багъ кьурбандзава. Жуван фикирдалди Аллагъдин рекье ишлемиша».

Аллагъдин Расул ﷺ гзаф рази тир ва ада лагъана: «Аллагъ патал гъикъван гуьзел савкъват ятӱа аку! За фикирзава, эгер вуна а багъ ви мукъвабурун арада паяйтӱа лап хъсан жеда». Абу Тальгъади ﷺ гъа лагъайвал авуна».

АЛИ-ГЪАЖИ ЭМИРСУЛТАНОВ

АРИФДАРВАЛ

Чи халкъдин камаллу мисалар

Гъар са халкъдихъ камаллу гафар – мисалар ава. Чи лезги халкъдин мисалриз нагагъ килигайтӱа, абурукай гзафбур Ислам диндай атанвайбур я. Им – алапат жедай кар туш, вучиз лагъайтӱа чи ата-бубаяр чпин уьмуьр Исламдихъ галаз кьадайвал тухуз алахъзавай инсанар тир. Акъалтзавай несилриз ихътин багъа тарсар – мисалар тур чи бубайрилай Аллагъ ﷻ рази хъурай!

Гъар са мисал кӱелна, адаз дикъетдивди фикир гана, адан гъавурда акъаз алахъун лазим я.

ЭВЕЛ АЛАТАЙ НУМРАЙРА

Кӱвал жагъурдалди кьунши жагъура.
Кӱвале лагъайвал, базарда жедач.
Кӱвализ хапӱа тежердакай, хуьруьз хешил хъанва.
Кӱвалин угъридикай кӱвал хуьз жедач.

Кӱвалин угъридал кицӱ элуькьдач.
Кӱвал маса гайиди са йисуз дуланмиш жеда.
Кӱвал маса къачурди са йисуз кесиб жеда.
Кӱ валикай кӱвал ийидайди паб я.
Кӱвалин ярашугъ аял я, суфрадин ярашугъ мугъман.
Кӱвале фу тахъунни, киседа пул тахъун сад я.
Кӱвалин хабар гъвечӱидавай, хуьруьн хабар делидавай.
Кӱвале кьал ава, къарид гъиле гьал.
Кӱвале авай руг кьецел акъуд тавуртӱа мадни гзаф жеда.
Кӱвале кӱек, кьецел верч.
Кӱ валин ярашугъ паб я.
Кӱвале кьал пул авачирла жеда.
Кӱвалах тавур перци муьрхъ кьада.
Кӱвалахавайдан зегъле тийизвайдакай фида.
Кӱвалахди инсан гумрагъда.
Кӱвалах масада авурла жуван чандиз регъят жеда, жува авурла рикӱиз.
Кӱвалах жанавур туш хъи, тамуз катдайвал.

Кӱвалах инсандин дамах я.
Кӱвалах тийирди начагъ я.
Кӱвалах итимдин намус я.
Кӱвалахна къазанмишай пул ширин жеда.
Кӱанивал жедачтӱа, дакӱанвални тахъурай.
Кӱаниди — кӱанидаз, Гъуьруь Саидаз.
Кӱараб квачир як жеч.
Кӱарабар сагърай, якӱар хкведа.
Кӱвач кӱвалай хада.
Кӱеве гъатай чкадал ажувал ийимир.
Кӱеве гъатайла балкӱандин цӱапарикай вичиз далда кьада.
Кӱвач чӱуру векьел алуькна.
Кӱел авурдан вилер экуь, кӱел тавурдан вилер буьркьюь.
Кӱеле-кӱелен кӱвач хадач.
Кӱане гъери авачир дамахар квез я.
Кӱула къачун регъят я, ахвудун четин.
Кӱекре гъарай авурла, чакъалдиз хвеша жеда.
Кӱвачер чими хъайила мекъивиликай хабар жедач.

Капі ийиз чирун патал

Гъар са капі тайин тир ракатрикай ибарат я. Ракат – им вичик акъвазна «Фатигъа» кӀелун, юкъ агъузун (руку') авун, руку'дила кӀулухъ дуьз акъваз хъувун ва кӀвесе сеферда пел чилел эцигун (сажда) квай кӀпунин тикрар жезвай пай я. Экуьнин ферз капі кӀвесе ракатдикай, гъетрен капі пуд ракатдикай, амай пуд – ниснин, рагъданин ва месин кӀпӀар – гъар сад кӀуд ракатдикай ибарат я.

Капі ва адан ракатар

Сифтедай чна кӀвесе ракатдин капі ийидай кӀайда кӀалурда, вучиз лагъайтӀа 3 ва 4 ракатдин кӀпӀарин сифте кӀвесе ракат гъа и кӀвесе ракатдин капі хъиз ийизва, адалай кӀулухъ сад ва я кӀвесе ракат алава хъуналди. КӀвесе ракатдин капі ийидай кӀайда:

КӀпунин эгечӀдалди чин Къибледихъ элкӀуьрна акъвазун лазим я, кӀвачер кӀуьнерихъ галаз сад хъиз (абурун арада тахминан са чӀиб), кӀадамар сад-садаз кӀушаба эцигда, гъилер агъузда, вилер пел эцигъавай чилиз килигъава (жувавай са метрдин яргъа авай чкадиз; кӀпунин халичадин яргъивал тахминан 3 кӀуьнт, яни 1.4-1.5 метр). Пел эцигъавай чкадиз вири кӀпунин арада килигун сунна я, са арадай гъейри, «ат-тагъият» кӀелдайла, тӀуб хкажай вахтунилай гъейри (идакӀай агъадихъ кӀела).

Дишегълийри кӀпунин арада чпин беденрин са паяр масабурув агудун лазим я: кӀвачер санал (амма кӀевиз агудун герек кӀведач), гъилерни кӀуьнтер бедендив агуднава. КӀпунин талухъ тушир вири фикиррикай азад яз ибадатдал машгӀул хъун лазим я. Аллагъдиз ﷻ вири акъвазвайди ва виридан ван кӀвезвайди, Адаз инсанрин фикирар ва ниятар чизвайди рикӀелай алудна кӀандач.

Жуван фикирар кӀватӀайдалай кӀулухъ рикӀелди (фикирда) ва мецелди кӀпунин ният ая.

Месела: «За Аллагъ патал экуьнин кӀвесе ракатдин ферз капі ада авун ният ийизва». РикӀяй ният авун ферз я, рикӀяй ният ийидалди виликамаз ам мецелди лугъун сунна я (рикӀяй ният ийидайла фикирар кӀватӀиз регъят жедайвал мецелди ният ийизва).

Ниятдин ферзер: 1) капі ийиз кӀанзавайди лугъун; 2) капі тайинарун (кӀвез гъи капі ийиз кӀанзаватӀа, тӀвар кӀун, месела, экуьнин, ниснин, рагъдандин...); 3) ферз капі ийиз кӀанзавайди лугъун; 4) ният «Аллагъу акбар» гафарихъ галаз галкӀун, яни мецелди «Аллагъу акбар» лугъудай арада рикӀяй ният авун лазим я.

Эгер капі жемятдихъ галаз

имамдин гуьгъуьна аваз ийизватӀа, винидихъ гъайи ниятдал «жемятдихъ галаз» ва я «имамдин гуьгъуьна аваз» гафар чарасуз алава хъийида. Ниятдин суннатар: 1) ракатрин къадар лугъун; 2) «Аллагъ патал» лугъун; 3) капі вахтунда (ада) ийизвани ва я эвеззавани тайинарун.

Гъа икӀ, Къибледихъ элкӀвене сифте ният мецелди лугъуда, ахпа тади квачиз «Аллагъу акбар» (Аллагъ чӀехи я) лугъуда ва адахъ галаз санал кӀвесе гъилни виниз хкажда. Хкажай гъилер кӀилин кӀвесе патахъайни жедайвал ийида ва абурун капашар вилик, яни Къибледихъ элкӀуьрда (1-шик.).

гъилерин тупӀар азаддиз къада, чӀехи тупӀар япарин хъуьтуьл чкайрихъ ва амай тупӀарин кӀвенкӀвер япарин вини кӀилихъ галаз санал жеда ва вилик, яни Къибледихъ элкӀуьрда. Дишегълийри гъилер анжах хурув кӀван хкажда, кӀуьнтер кӀваларив агудда, капашарни тупӀар Къибледихъ элкӀуьрда (2-шик.).

Ахпа гъилер агъузда ва хурун кӀаник хъиз, пицӀинилай са тӀимил виняй ва руфунин чапла патахъ хъиз эцигда. И арада чӀехи ва гъвечи ва адан патав гвай тупӀаралди чапла гъилин билег къада, эрчӀи гъилин юкъван ва кӀалурдай тупӀар дуьзарна чапла гъилин кӀилдал эцигда (3-шик.).

Чапла гъилин гъвечи тӀуб пицӀинилай вине жеда, акӀ хъи, эгер ам ми хъиз ачухайтӀа, пицӀинал акъатда.

«Аллагъу акбар» лагъайдалай кӀулухъ кӀун кӀпуниз гъахъзава.

КӀпуниз гъахъдайла лугъузвай «Аллагъу акбар» гафар гъилер хкажна хурун кӀаник эцигдалди ялун лазим я, гъа и арада («Аллагъу акбар» лугъудайла) рикӀяй ният авун чарасуз я. КӀпунин эгечӀдайла кӀелзавай «Аллагъу акбар» гафариз такбирату-ль-игърам лугъуда. Хурун кӀаник гъилер эцигна акъвазайдалай кӀулухъ «Фатигъа» («Аль-Фатигъа» - Къуръандин сад лагъай сура) кӀелда. Сифте кӀвесе ракатда «Фатигъадин» гуьгъуьнай Къуръандай са шей (сура ва я аятар) кӀелун сунна я.

Къейд:

КӀпунал гъилер кӀуд гъерекат ийидайла хкажун сунна я:
- кӀпуниз гъахъдайла;
- руку'диз фидалди;
- руку'дай хкаж жедайла;
- сад лагъай ат-тагъиятдилай кӀулухъ кӀвачел кӀарагъдайла.

«Аль-Фатигъа» сура

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ « ۱ »
الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ « ۲ »
الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ « ۳ » مَا لِكَ یَوْمَ الدِّیْنِ « ۴ » اِیَّاكَ نَعْبُدُ وَاِیَّاكَ نَسْتَعِیْنُ « ۵ » اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِیْمَ « ۶ » صِرَاطَ الَّذِیْنَ اَنْعَمْتَ عَلَیْهِمْ غَیْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَیْهِمْ وَلَا الضَّالِّیْنَ « ۷ » آمِیْن رَبِّ الْعَالَمِیْنَ .

Къуръандин гафар гъа жергедай аз «Аль-Фатигъани» анжах араб чӀалалди кхъидай ихтияр ава, маса чӀаларин гъарфаралди кхъин гъарам я. Гъавилай ДУМД-дин ахтармишунин отделдин истемешуниз жаваб гана, чна «Фатигъа» лезги гъарфаралди кхъидач. «Фатигъа» анжах дуьз кӀелиз чизвай (яни вичин нубатда муаллимдивай чирнавай) муаллимдин мецелай чирун лазим я.

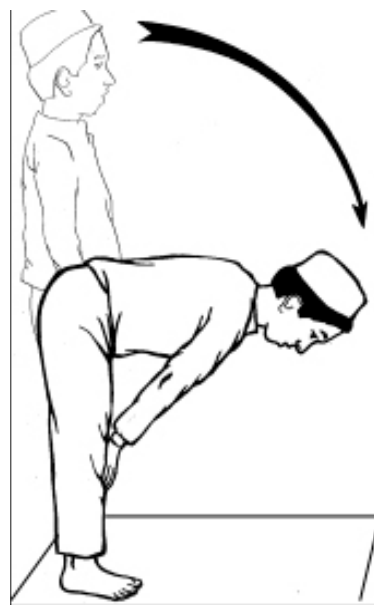
Къейд:

КӀпунал кӀелзавай вири дуьяр а кӀайда кӀелна кӀанда хъи, кӀелзавайдаз вичин ван кӀведайвал.
«Фатигъа» (ва алава яз са сура) кӀелайдалай кӀулухъ кӀпуниз гъахъдайла хкажай кӀайда гъилер япарив кӀван хкажда, ахпа гъилер ва абурухъ галаз юкъни агъузда, гъилер метӀерал эцигда, идаз руку' лугъуда. МетӀера акӀурай гъилер кӀуьнтерай патахъ тежедайвал жезмай кӀван юкъ агъузда. Руку'диз фидайлани гъилер хкажна метӀерал эцигдалди

«Аллагъу акбар» лугъуда.

Къейд:

«Аллагъу акбар» кӀпунал ийизвай вири гъерекатрин эвелдилай эхирдалди ялун сунна я. Руку'да инсан акъвазда и кӀайда: жендекдин винел пад вилик авунва, дуьзарнавай гъилер метӀерин кӀвалакӀра акӀурна, гъилерин тупӀар кӀанихъ элкӀуьрна ва абур азаддиз эцигнава. Далу, гар-

дан ва кӀил сад хъиз дуьзарна кӀанда (4-шик.).

Гъа ихътин гьалда кӀвесе легъзеда кӀванни, яни «Субгъаналлагъ» лугъудай вахтунда акъвазна кӀанда (и вахтунда акъвазуниз тӀумагънинат лугъуда), и арада сунна я пуд сеферда лугъун:

«СубхӀана Раббия-ль-Пазим(и) ва бихӀамдигъ(и)».

- Тариф ва шукур хъуй зи Чехи Раббидиз.

Ахпа дуьз акъваз хъийида (и'тидаль).

Хкаж жедайла япарив кӀван гъилер хкажда (виликдай чирайвал) ва лугъуда:

«СамигӀаллагъу лиман хӀамидагъ» (и гафар хкаж хъунин гъерекат куьтягъдалди ялда), абурун мана: «Аллагъди ﷻ Вичиз шукурзавайдан шу-

кур къабулна». Ахпа гъилер агъузда (5-шик.) ва лугъуда:

«Раббана ляка-ль-хӀамд» - Я Рабби, вири шукур Ваз хъуй.

Гъа и кӀайдада (гъилер агъузана кӀвачел акъвазна) гъакӀни

кӀвесе легъзеда кӀванни (тӀумагънинагъ) - яни «Субгъаналлагъ» лугъудай вахтунда акъвазна кӀанда. Ахпа «Аллагъу акбар» лагъана пел чилел

эцигда (сажда) (6-шик.).

Ам ийидайвал сифте метӀерал ацукъда, ахпа вилик агъуз жеда, гъилер чиле акӀурда ва пел чилел эцигда.

И гьалдиз сажда лугъузва. Саждада авайла (7-шик.)

чилихъ бедендин ирид пай галукъзава: кӀвесе кӀвачинни тупӀар Къибледихъ элкӀуьрнавай, тупӀарин кӀанер (яни тупӀар Къибледихъ элкӀвенва ва абурун кӀанер чилихъ галукъзава), кӀвесе метни кӀвесе гъил капашарни тупӀар кӀаник

кӀваз, сад-садав тӀимил агудна

Къибледихъ элкӀуьрнаваз (8-шик.).

гъакӀни кӀилин залаввили илиссзавай пел (нерни чилихъ галукъарун сунна я). Вилер и арада ахъаз тун хъсан я. Гъилер кӀуьнерин кӀаншарда эцигда (метӀеривай са кӀуьнтуьнин яргъа), итирмин кӀалчагъдин кӀараб (юкъв) хкажда, руфун югурривай кӀакӀудда, кӀуьнтер чиливай хкажда ва са тӀимил патарихъ ачухда (дишегълийри кӀалчагъдин кӀараб хкаждач, амма кӀуьнерилай ам гъикӀ хъайитӀани вине хъана кӀанда, руфун югуррихъ ва кӀуьнтер кӀваларихъ галукъзава).

Пелел ам чилихъ галукъуниз манийвал ийидай гъич ▶ 7

Капі ийиз чирун патал

6 « са шейни хъана кIандач (чIарар, бапIах ва я шал), пелен са пай кIванни чилихъ галукъун чарасуз я. Га и гьалдани кIве легъзеда кIванни, яни «Субгъаналлагъ» лугъудай вахтунда (тIумагънинагъ) акъвазна кIанда ва пуд сеферда лугъуда: «СубхIана Раббия-ль-АгIля ва бихIамдигъ (и)» - Чехи Раббидиз тариф ва шукур хъуй.

Ахпа «Аллагъу акбар» лугъуз-лугъуз кьил хкажна метIерал ацукъда (9-шик.).

Далу и арада дуьзарна кIанда, гьилер метIерал эцигда, капашар кIаник кваз (тупIарин кIвенкIвер метIерин кIерехрал жеда). Чилеллай тупIар эрчи патахъ элкьурнавай чапла кIвачин къадамдал ацукъда, эрчи кIвач са тIимил

кIерехдихъай хкатда, адан тупIарни чиле акIурна Кьибледихъ элкьурда (10-шик.) И кьайдада метIерал ацукъуниз ифтираш лугъуда. И гьалдани кIве легъзеда, яни «Субгъан-Аллагъ» лугъудай вахтунда (тIумагънинагъ) акъвазна кIанда.

Идалай кьулухъ гьа сад лагъай сажда авурвал кьвед лагъайдини ийида (11-шик.).

Агъуз ва хкаж жедайла «Аллагъу акбар» лугъуда. Кьвед лагъай саждадани сад лагъайда кIелай дуьа кIелун меслят кьалурзава. И гьалдани

кIве легъзеда, яни «Субгъан-Аллагъ» лугъудай вахтунда (тIумагънинагъ) акъвазна кIанда.

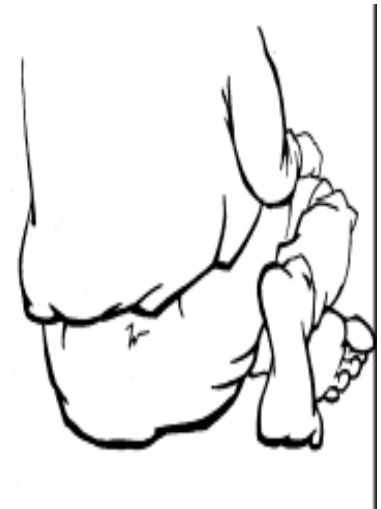
Кьвед лагъай сажда куьтягъ хъайила, са ракат тамам жезва. Кьвед лагъай саждадилай капI давамар хъувун, яни кьвед лагъай ракат авун патал кIвачел кьарагъда. Сифте кьилни жендек хкажда ва метIерал ацукъда (кIве саждайрин арада ацукъбай тегьерда. И гьалда са тIимил акъвазайтIа хъсан я, амма акъваз тавуна кьарагъна давамарайтIани жеда), ахпа михъиз кьарагъда (кьарагъдайла, гьилерин капашар чиле акIурдай ихтияр ава) ва сад лагъай ракатдин сифте кьиллай хъиз акъвазда.

Ахпа, сад лагъай ракат авурвал «Фатигъа» кIелунилай эгечIна кьвед лагъай ракатни ийида. Га икI, кьвед лагъай ракатдин сажда авурдалай кьулухъ кьил хкажна метIерал ацукъда. Амма и ацукъун кIве саждадин арада ийизвайдалай тафаватлу я: ютурдал эцигнавай эрчи гьилин юкьван, тIвар

алачир ва гьвечи тупIар са тIимил чувкъведа, кьалурдай тIуб яргни ийида ва адав чIехи тIуб агудда (12-шик.).

Идалайни гьейри, кIпунин эхиримжи «ат-тагъият» кIелдайла чапла кIвачин къа-

дам Кьибледихъ элкьурнавай тупIарал акъвазарнавай эрчи кIвачинни чилин арадай акъудун меслят кьалурзава (13-шик.).

И арада чапла патахъай кьалчагъдин кIараб чилел жеда.

И кьайдада метIерал ацукъу-

низ таваррук лугъуда. И кьайда ацукъна сифте «ат-тагъият» (адан маса тIвар «ташагъгъуд» я) ва адалай кьулухъ

салават кIелда. «Ат-ташагъгъуд» («ат-тагъият»): (14-шик.)

التَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ ، الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ،

«Ат-тахIиййату-ль-мубаракату-с-салиявату-тI-тIаййибату лилягъ - Вири тебрикар, хийир-дуьаяр, салаватар, хъсан крар – Аллагъдиз.

Ас-салиюу гIалайка аййюгъна-набийюу ва рахIмату-ллагъи ва баракатугъ - Я Пайгъамбар ﷺ, ваз салам ва Аллагъдин мергъяматлувал ва Адан бере-катар.

Ас-салиюу гIалайна ва гIала гIибади-лягъи-с-солигъин - Салам чаз ва Аллагъдин савадлу лукIариз.

Ашгъаду алля илягъа илля-ллагъу - За шагъидвал ийизва хьи, сад Аллагъдилай гьейри мад ибадатдиз лайихлу илягъар авач,

ва ашгъаду анна МухIаммад-ррасулу-ллагъ - ва мад за шагъидвал ийизва хьи, Мугъаммад Аллагъдин расул (илчи) я.

Салават дуьа («ат-тагъиятдин» гуьгьуьнай кIелда)

Аллагъумма солли гIала МухIаммадин ва гIала али МухIаммад – Я Аллагъ, Мугъаммадаз ﷺ ва адан хизандиз салават (хийир-дуьа ая, разивал) це.

Ат-тагъиятдин «Ашгъаду алля илягъа илля ллагъ» гафарикай «...илля ллягъ» лугъудай чIавуз рикIяй Аллагъ сад тирвиликай фикирна ва кьалурзавай тIуб са тIимил хкажуналди (ам са тIимил патахъарун хъсан я) Аллагъ сад тирди тести-кьарда, и арада сажда ийизвай чкадиз килигзавай вилер и хкажнавай тупIуз килигда

(гьатта мичIи чкада хъун ва я паргалри кIевун сеbeb яз кьалурдай тIуб аквазвачтIани, адаз килигда). Га и кьайдада (юзур тавуна) хкажнавай тIуб «ат-тагъият» ва салават кIелна куьтягъдалди тада.

Салават кIелна куьтягъайла, кьил (жендек ваь) эрчи патахъ элкьурда, а кьайда хьи, кьу-

лухъ галайбуруз адан хъвехъ аквадайвал ва салам гуда (15-шик.):

«Ас-салиюу гIалайкум ва рахIматуллагъи») - Квез Аллагъдин патай ислягъвални регъим хъуй.

Салам гудайвал кьил эрчи патахъ элкьурдайла рикIяй капI куьтягъзава ва эрчи пата авай кьван муьминриз (инсанриз, малаикриз ва жинерриз) салам гузва лагъана ният ийида. Ахпа гьа кьайда кьил чапла патахъни элкьурна салам гуда.

И арада чапла патахъ галай кьван муьминриз салам гузва лагъана ният ийида.

Кьил элкьурриз башламишайла салам гунив эгечIда ва кьил элкьурун куьтягъ хъайила, саламни гана куьтягъда.

Сад лагъай сеферда салам гун ферз я, кьвед лагъайди – сунна. Эрчи ва чапла патарихъ кьил элкьурунни сунна я.

3 ва 4 ракатдин кIпар ийидай кьайда

3 ва 4 ракатдин кIпарин сифте кьве ракат кьве ракатдин капI ийизвайвал ийида, анжах «ат-тагъият» ва салават кIелун патал кьвед лагъай ракатдилай кьулухъ кьве саждадин арада

хъиз метIерал ацукъда (16-шик.), яни ифтираш (чапла кIвачин

къадамдал ацукъда, эхиримжи «ат-тагъият» кIелдайла хъиз ам чапла кIвачинни чилин арадай акъудач). Идалайни гьейри ихтигъин салаватни кIелда: «Аллагъумма солли гIала МухIаммад».

И кьайдада «ат-тагъиятни» салават кIелайдалай кьулухъ (капI давамарун патал) кIвачел кьарагъ хъийида. Кьарагъдай арада «Аллагъу акбар» лугъуда ва гьилер япарив кьван хкажда. (Михъиз кьарагъайдалай кьулухъ ва я кьарагъдай арада, гьакни гьеле метIерал аламаз гьилер япарив кьван хкажайтIа жеда).

Ахпа пуд лагъай ракат сифте кьвед хъиз ийида, амма и ракатда «Фатигъадин» гуьгьуьнай Кьуръандин маса сура кIелдач.

Пуд лагъай ракатдин кьвед лагъай сажда авурдалай кьулухъ: 1) эгер капI 3 ракатдинди ятIа, 2 ракатдин кIпунин эхирдай хъиз метIерал ацукъда (таваррук) ва «ат-тагъиятни» тамам салават кIелда: «Аллагъумма солли гIала МухIаммадин ва гIала али МухIаммад».

Ахпа кьве патахъни (эрчи ва чапла) салам гуда ва идалди капI акъалтIар жезва.

2) эгер капI 4 ракатдинди ятIа, кьарагъ хъийида ва пуд лагъай ракат авурвал кьуд лагъайдини ийида.

Кьуд лагъай ракатдин кьвед лагъай сажда авурдалай кьулухъ метIерал ацукъда (таваррук), «ат-тагъиятни» салават (2 ва 3 ракатдин кIпарин гуьгьуьнай кIелай тегьерда) кIелда, кьве патазни салам гуда ва идалди капI акъалтIарда.

Фикир це: эгер «ат-тагъият» кIпуна эхиримжиди туштIа, ам ифтирашда ацукъна кIелда ва салаватда Пайгъамбардин ﷺ хизандин тIвар къадач. Эгер «ат-тагъият» кIпуна эхиримжиди ятIа, ам таваррукда ацукъна кIелда ва салаватда Пайгъамбардин ﷺ гуьгьуьнай адан хизандизни хийир-дуьа ийида.

Азарлуда капI ийидай кьайда

Сагълам касди хъиз азарлудани ийкъа вад ферз капI авун мажбур я. Амни капI чIурзавай шейэрикай вичивай жезмай кьван яргъа хъана кIанда. Эгер азарлудавай акъвазна капI ийиз жезвачтIа, ацукъна ийидай ихтияр ава, икIни четин ятIа, къаткана ийида, къатканани четин ятIа, вилерин рацIарин ишарайралди капI ийида. ИкIни четин ятIа, кIпунин важиблу паяр (арканар) фикирдалди (рикIяй) ийида.

Чна арканарни бязи суннатар квай капI ийидай тегьердиз баян гана. Баян гайи шейэрикай гьибур арканар ва гьибур суннатар ятIа, гьакни мад гьихътин суннатар капI тамам хъун патал авуна кIандатIа, гьар са мусурманди чир хъувун лазим я.

Къурагъ районда авай Ибрагъиман пир

Агдахъай Къурагърин сергъятдиз гъахъзамазди Кумухърн дугунин кылихъ Хъукъваз дередин сиве сурар, анани сад-садавай са акъван яргал тушиз къве пир ава. Абур къведни рекъин къерехда ава. Рекъе авай бязи район эгълийри ва гъакъ райондин мугъманри агдахъай сифте гъалтзавай Ибрагъиман пирел акъвазна чпин риклевай мурад ар кылиз акъатун патал, Аллагъдивай тлалабунар ийиз, дуъаяр келелиз, садакъаяр пайиз башламишзава. Аллагъди къабулрай, гъар са мусурмандин къени мурад ар кылиз акъатрай! Амин.

И пирел агакъзавай шегъре рехъ виликдай гуънедикай, сурарин винидихъай авай. Лугъун лазим я хъи, виликдай и гуънед кунтлал Хъукъваз хуър (сурари шагъидвалзава) алай.

Ширекай къиса

Ам Къурагъа Нуцлал ханди (Аслан хандин гада) агъавалзавай вахт (1835-1836-йисар) тир. Жуъмя йикъан нисинлай вегъейла Нуцлал хан вичин хизан ва нуъккерар галаз сейрдай винелди хкъез Хъукъвазрин кланив, сурарин кылихъ агакъайла, адал винелай гъуз Къурагъай жуъмядилай Ашан хуърюз хъфизвай жегъил сухта Ибрагъим

расалмиш хъана. Нуцлал хандин буйругъдалди нуъккерри чпин файтунар, балкланар акъвазарна. Ханди и жегъилдиз вичин патав эверун буйругъна. «Зун гъалтайла, аз икрамна салам вучиз ганач вуна, ахмакъ!», - туъгметарна ханди. «За и сурарин агъалийриз салам гана ва абуроз Аллагъдивай регъим

тлалабна», - жаваб гана Ибрагъима. - Яъ, и ахмакъ рахазвай къайда аку сада, ваз зун вуж ятла чидачни, ваз захъай кичедачни? - лагъана ханди. - Заз анжах сад тир Аллагъдихъай киче я, - жаваб гана жегъилди. Ихътин жаваб гъич гуъзетни тавур хандик мадни ажугъ акатна: «Ягъ кван и ахмакъдин гардан», - буйругъ гана ханди вичин са нуъккердиз. Нуъккердини буйругъ тамамарна. Бедендихъай галудай кыл рекъай агъадал азан келелиз-келелиз гъа и пир алай чкадал атана акъваз хъана. Гуъгъуънлай мусурман къурагъвийри адан беденни кыл гъа чкадал кучудна. Гуъгъуънлай инал зиярат - пир эцигна. И пир ни ва мус эцигнатла тестикъарзавай тарихдин делилар авач. И къиса заз вичин яшар виш йисарив агакънавай Гъасан бубади ахъайна. Адан рахунрай малум хъайивал, Ашанхуърнуви Ибрагъим Къази-Къумухъдавай имамривай тариқатдин тарсар къачузвай сухта тир. Мад малум делилар авач.

И царарив таниш хъайи гъар са мусурмандивай за Ибрагъимакай ва адан Хъукъваз пирекай малуматар чидайбурувай Къурагъви Абдурагъманов Абдурашидаз, яни жуваз баянар гун тлалабзава.

АБДУРАГЪМАНОВ АБДУРАШИД,
КЪУРАГЪ

ЭДЕБИЯТ

Ибрагъиман пирез

Ибрагъима агъузач кыл, А залум тир Нуцлал хандиз. Ибрагъиман вуч тир тахсир, Икъван зулум ийиз чандиз.

Турун яна авахъай кыл, Хъукъваз тлула акъваз хъана. Сад Аллагъдихъ инанмиш яз, Азан ягъиз, рахаз хъана.

Ашан хуър диден буба, Къве вил мична шехъиз хъана, Жегъил сухта турла сура, Адахъ Къуръан келелиз хъана.

Шагъид хъайи жуъмя юкъуз, Ибрагъимаз пир эцигна. Садакъ - муфакъ и пирел гуз, Ам зияратдиз экъурна.

Дидеяр

Аллагъдин къадардал дидеяри хайи, Гъа и дуънядиз гъайи балаяр. Хуралай, гъилелай бул рузи гайи, Хуъх, гадармир куъне дидеяр!

Ажалдин хура гайи гъакъ дурум, Бедендик хвейи 9 вацран къене, Хийир дуъадикай жеда хъи магърум, Хуъх дидеяр, гадарми куъне!

Чарарни лацу, беденни какур, Седефдин сарар амачир сиве, Эгер аватла Аллагъдин хатур, Хуъх дидеяр, гадармир куъне!

Къвачерни гъилер хъанвай зайиф, Дидеяр хуънуъх гъатайла хиве, Амукъдач абур, рекъиз я гъайиф, Хуъх дидеяр, гадармир куъне!

Къадар авач хъи авуниз гуърмет, Аллагъ я Карим, ахпани диде, Дидеярин къвачин кланик ква женнет, Хуъх дидеяр, гадармир куъне!

Яраб жедатла дидеяри вухъуз, Чал чугур зегъмет са йифен къене, Фана дуънядай фида хъи суруз, Хуъх дидеяр, гадармир куъне!

Малаикри хъиз лувак кваз хвейи, Чалай алатай са хам я диде. Хуралай, гъилелай гъалалди гайи,

Хуъх дидеяр, гадармир куъне!

Берекат, кевсер гъизвай къвализ, Абдурашидаз масан я диде. Бенде мусурман тахъурай ажуз, Хуъх дидеяр, гадармир куъне!

Гъикда?

Чун Аллагъдин бендеяр я гъакъкъат, Зайифдаказ ийизвай ибадат. Чан къачудай агакъайла чал нубат, Ажугъ аваз мелек атайтла гъикда?

Къве сеферда гузвай туш чаз умуър, И гуъзел дин килиг гъилляй ахъаймир. Чулав чилик фидайди я хъи эхир, Мункар-Накир рази тахъайтла гъикда?

Дуъня я им къвез-хъфир карвансара, Акъвазиз жеч чавай ажалдин хура. Къибледихъ элкъурна кучудайла сура, Вахъ вуч жаваб ава лагъайтла гъикда?

Гъибет авур чуру ният мецелди, Гунагъар жез харчи-къайи сивелди. Мелек алаз кхъиз чапла къуънедди, Туба ийиз рикел татайтла гъикда?

Эй инсанар, вил вегъ куъне эхирдиз, Рекъидайди къведачни гъич фикирдиз, И дуънядай хъфейла эбед къвализ, Ракъун клашуналди гатайтла гъикда?

Магъшердин югъ алукъзавай вядеда, Исрафилди сур яна чаз эверда.

Сувабар къезил хъана чи терезда, Чапла гъиле ктаб вугайтла гъикда?

Абдурашид ахварай аватна геж, Я Илагъи, Ви регъимдихъ тир муъгтеж, Сират! муъкъвелай аватайтла фад, геж, Клевиз жазаламиш хъайитла гъикда?

Мегер Аллагъ къведачни куъ хиялдиз?

Яратмишай гъайбатлу чилер, цавар, Къуватлу, къудратлу тир Первердигар, Халкънавай цемумъжуд агъзур алемар, Мегер Аллагъ къведачни куъ хиялдиз?

Ахтармишдач яни им гъарам-гъалал, Девлет къватла дуънядин вад югъ патал, Фикир тийиз гунагъар кваз рекъир чал, Мегер Аллагъ къведачни куъ хиялдиз?

Буюрмишай вад ферзни суннат тавур, Вуч гъазурлух ава дуънядай тухур? Малаикри датлана гъизвай шукур, Мегер Аллагъ къведачни куъ хиялдиз?

Шумуд несил къвез-физва накъвадик, Исрафилдин сур ядалди жез чилик, Вун я Илягъи, Къиямат йикъан Малик, Мегер Аллагъ къведачни куъ хиялдиз?

Рабби Вич Къази яз акъваздай чавуз, Гъисаб къадай ан Арасатдин юкъуз, Амалар авай дафтар гъиле вугуз, Мегер Аллагъ къведачни куъ хиялдиз?

Абдурашид дуъня мугъманхана я, Вун хътин аси луклар лап пара я, Теат авуниз лайихлуди тек Худа я, Мегер Аллагъ къведачни куъ хиялдиз?

Чун аси луклар я, Рабби!

Инсанар халкъна дуънядал, Клар ийиз Аллагъ патал, Ибадат тавур къвалба-къвал, Чун аси луклар я, Рабби!

Кап! куълег я пак женнетдин, Гъабибуллагъан уъмметдин, Зайифдаказ къур гуъзел дин, Чун аси луклар я, Рабби!

Тух тежер нефс арачи яз, Алахъай дуъня къевиз къаз,

Суруз фидай гунагъар кваз, Чун аси луклар я, Рабби!

Сад масадал хъана пехил, Яргъи ийиз гъарамдал гъил, Рикни зайиф, гъални сефил, Чун аси луклар я, Рабби!

Сив хвейибуруз къилди женнет, Гъакъкъатда жеда, гъелбет, Нефсиниз гуз тахъай тербет, Чун аси луклар я, Рабби!

Абдурашид, гъик хуъй ви гъал, Чулав чилик хъайила къвал, Вилер алай ви регъимдал, Чун аси луклар я, Рабби!

Жеда

Са сеферда хана-рекъиз, Ахпа фида эбед къвализ, Кап! тавур Аллагъ рикел гъиз, Вун эхирдай пашман жеда.

Фана дуънядал къару хъай, Гъарамдин мал, девлет къватлай, Вахт атайла, чан къачудай, Ваз Азраил мугъман жеда.

Агакъайла хуруз ажал, Дилавар мез жеда ви лал, Алукдайдди чуплах чандал, Лацу либас кафан жеда.

Жасад авудайла суруз, Амукъайла гъана ялгуъз, Мункар-Накирдиз жаваб гуз, На клевиз къур иман жеда.

Имансузрив хъана мукъва, Мирес-къунши къуна яргъа, Лянет хъайи уъзуъкъара, Риклин къене шейтан жеда.

Имам Шафииндин мазгъаб гъаз, Фитне тийиз, мез дуъз рахаз, Са Илягъидик умуд кваз, Ин ша Аллагъ, рагъмет жеда.

Абдурашид, гъафил хъана, Дуъня клевиз къамир вуна, Тамамара ферзни сунна, Эхират ви хъсан жеда.

АБДУРАГЪМАНОВ АБДУРАШИД,
КЪУРАГЪ

Газетдиз чар

Гъурметлу мусурман стхярни вахар. Квез чар кхызвайди Мегъарамдхурь райондин Советское хурьяй тир Бигистан вах я. Захь аламатдин са зат ава. Ам чижерин куьнуьда жезвай вичел вирт кватзавай регь я.

Са сеферда чи чижерин куьнуьдай акъудай рекъинал араб члалди кхынар кхьенваз хъана. А гъарфарай чи кыл акъатнач. Анал вуч кхьенватла чирун патал зун а регъни гваз чи хурьун имам Сулейман-гъажидин кылиив фена. Рекъинал кхьенвай гафар акунмазди тажуб хъайи имамди заз иклагъана: «Им ваз гынай жагъайди я? Вун Аллагъди ꞥ ганвайбурукай я. И рекъинал Аллагъдинни ꞥ Адан Пайгъамбардин ꞥ тварар кхьенва. Заз Аллагъдин ꞥ тварар кхьенвай загъар гзаф акуна, амма и къайда Вичин Пайгъамбардин ꞥ тварцлхъ галаз санал кхьенваз акваз сад лагъай сефер я». Ада гъа и рекъинин шикил яна ва мад заз а шикилдин эхир гык хъанатла чидач. И вакъиадилай къулухъ заз Аллагъдин ꞥ патай шиирар теснифдай пайни гана. Им са вад йис идалай вилик хъанвай кваллах тир. Завай зи шиирар гич санизни акъудиз хъанач, а Сад тир Аллагъди ꞥ чидач заз мус ихтияр гудатла. Сифтени-сифте за Сулейман Керимоваз къве шиир теснифнай, адан жумартлу-виллиз килигна, ада инсанриз – куьзубуруз, азарлубуруз, Кябедал физ кланз, амма такъат авачир кесибриз куьмек гуниз килигна. Гуьгъуьнлай за Аллагъдинни Пайгъамбардин ꞥ тварар кхьенвай чижериз шиирар теснифна. Гъурметлу «Ас-Салам» газетдин къул-лугъчияр, за кхьенвайбурукай пуд шиир

за куь газетдиз акъудун гзаф тлалабзава, зи умуд сифте сад тир Аллагъдик ва ахпани квек ква. Къуй Сулейман Керимован риклизни гъа вичи куьмек ганвай инсанрин риклериз хъиз шад хурай. Нагаг адал и шиирар агакънайтла, адаз чи халкъди вичиз лугъузвай чухсагъулдикай хабар жедай.

Сулейман Керимоваз

Дагъустанда авач ваз тай,
Аллагъди ваз ганва и пай.
Пайгъамбардин я ви твар,
Чи лезги хва я Сулейман.

Ажубуруз гузвай куьмек,
Регъимлу хва чахъ авай тек,
Кябедал фидай ачухнай рехъ,
Чи лезги хва я Сулейман.

Веревирдер ийиз вири,
Чирдай вири, члуру-къени,
Етим, есир авур рази,
Чи лезги хва я Сулейман.

Меркезда тукъуьрнай майдан,
Къутъвадайвал жегъил-жаван,
Кватл жедайвал гъар са уьлкве,
Чи лезги хва я Сулейман.

И гафарин хъайила заз ван,
Ваз чухсагъул лагъана за чан.
Лезги халкъдин риклин дарман,
Шиир къабула, лезги вахан.

Аферин чи къегъалдиз

Квез авунвай хъсан крар,
Рикел хухъ куьне халкъар,
Хийир дуьа ийиз алхиш,
Къегъал хъиз ая багъиш.

Гъурметар чаз авур пара,

Азарлубуруз авур чара,
Лукъмана хъиз гузвай куьмек,
Къегъал хва я авай чахъ тек.

Къадир хурай гъар са касдиз,
Тек-бир жезвай майвадин.
Халкъ паталди зегъмет члугъаз,
Чалишмиш жезвай инсандин.

Дагъви халкъдин риклин дарман,
Ава вичихъ динни иман,
Мугъаммадан ꞥ атлас, либас,
Чи меркездиз гъанвай кас.

Шагъ дагъ я вун чи такабур,
Гъамиша алай рагъ, нур,
Зам-замдин яд хъиз тир дарман,
Лезги халкъдин намус, виждан.

Вун дуньядин хурай султан,
Регъимлу хва гъахъ гвай хъсан,
Лезги халкъдиз гзаф масан,
Ашкара тир хва, Сулейман.

Зуьгъре гъед хъиз бахт хъуй экуь,
Уьмуьр, яллагъ, хъуй вахъ яргъи,
Лезги бубайрин михъи иви.
Чи халкъдин дамах, Сулейман.

Чижерин аламат

Аламат заз акунва къе,
Гъич ягъадач такур бенде,
Мугъаммадан ꞥ, Аллагъдин твар,
Ни ганвай квез кхъидай пай?

Кел тавунвай алифни бей,
Арифдарар я куьн еке,
Аламат акуна вилериз,
Ни чирнатла кхъиз чижериз?

Я къелем гвач, я гвач дафтар,
Инсанар туш куьн арифдар,
Гъашаратар я куьлуь, гъвечи,
Аллагъдин твар кхъей Чехи.

Акъул авачиз кваллахзавай,
Михъи ксарихъ галаз рахазвай,
Цуькверилай кватзавай дарман,
Сагълам хурай лугъуз инсан.

Инсанризни хурай къадир,
Сад Аллагъдин, Пайгъамбардин ꞥ,
Эхир нефес хъайила мукъва,
Ахъайзавай рак Къияматдин.

СУВАБАР ПАТАЛ

Шаввал вацран сувабдин сивер

Гык ферз тир кпунин гуьгъуьнай суннат кап! ва я гъалат хъайила, сагъви сужда ийизватла, гъак! Рамазандин вацрани, сив хуьдайла, тур эдебар ва къайгъусузвилер Шаввалдин ругуд юкъуз сив къуналди эвез хъийизва. Шаввалдин ругуд йикъан сивер, Рамазандин вацранбур хъиз, гъузурда аваз, яни Аллагъ-Таала рикле аваз эдебалди къун лазим я. Гъатта Рамазандин вацран сиверилайни гзаф гъузурда аваз ва эдеб хвена къун лазим я, гык хъи абур кимивилер ахцур хъийизвай сивер я. Эгер абур дуьз тахъайтла, чи къаст кылиз акъатдач ва кимивилер ахцур хъийизвай сив вич эвез хъувунихъ муьгътеж жеда. Гъа ик! эвездин сив вич эвез хъувун лазим жеда ва сад садахъ муьгътеж тир сиверин циргъ арадал къведа.

И ругуд югъ суварин йикъалай къулухъ ара ахъай тавуна, сад садан гуьгъуьналлаз къуртла хъсан я. Эгер абур Шавваль вацран сифте кыляй къаз хъаначтла, вацран юкъварай ва я эхирдай къуртлани турус жеда. Алимри лугъузва хъи, эгер Шаввалдин ругуд юкъуз сад-садан гуьгъуьналлаз сивер хвейитла, абур инсандин риклиз хъсан тагъсир ийида. Гъак!ни абур

Шаввалдин кландай, яни сад-садахъай къакъатай ругуд юкъуз (месела, 13, 15, 17, 23, 25, 27 - йикъариз) хвейитлани суваб жеда. Мадни чавай Шаввалдин ва я маса варцарин сувабдин сивер хуьн патал ният ийидайла, адахъ галаз ахъа хъайи Рамазандин вацран сиверни эвез хъувунин ният авуртла жеда ва

гъак! авур касдиз ферз ва суннат сив хвейи къван сувабар жеда.

Пайгъамбарди ꞥ лагъана: «Ни Рамазандин вацран сивер хвена ахпа Шаввалдин ругуд сивни хвейитла, ам са йисан къене сивер хвейи мисал жеда». И гафар Аллагъ-Таалади тестикирзава (мана): «Ни са хъсан кар авуртла, адаз За гъахътин цуд хгуда». Ам гык! жез-

ва лагъайтла, йиса пуд вишни пудкъад югъ ава, Рамазандин вацран къанни цуд югъ пуд виш юкъуз барабар жезва. Ик! хъайила, пудкъад югъ амуьк-зава, эгер инсанди пудкъад йикъаз барабар тир Шавваль вацран ругуд сив хвейитла, амай къван вири йикъар тамам хъжеда.

Пайгъамбардин ꞥ гъадисда лагъанва: «Чилерни цавар Аллагъди ꞥ Шавваль вацракай тир ругуд йикъа халкънава. Ни гъа вацракай ругуд юкъуз сив хвейитла, Аллагъди ꞥ адаз дуньяда гык!ван махлукъатар аватла, гъакъван сувабар кхъида ва адан гунагърилай гъил къачуда, адан дережа хкажда».

Ибн Аббаса Пайгъамбардин ꞥ гъадис агакъарна: «Рамазандин вацралай къулухъ сивер хуьзвайди, дяведай катайдалай къулухъ вичин чкадал хтай касдиз тешпигъ я». Алимри лугъузвайвал, и гъадисда Шаввалдин ругуд югъ фикирда ава. Гъавиляй аш-Ша'биди лагъана: «Рамазандин вацралай къулухъ хуьзвай са сив заз, са йисуз хуьзвай сиверилайни клани я».

Сувабар артухарунин гыкмет

Мугъаммад Пайгъамбардин ꞥ умматдин хъсан крар цудалай ирид вишелди ва гъадалайни гзаф артухарунихъ пуд гыкмет ава.

Сад лагъайди, виликан пайгъамбардин умматдин уьмуьрар яргъибур тир, абурухъ хъсан кваллахар ийидай гзаф вахт авай. Чи умматдин уьмуьр лагъайтла куьруьди я, гъаниз килигна гзаф ибадатар ийидай вахтни жезвач. Гъавиляй Аллагъ-Таалади виридалайни хъсан умматдиз сувабар артухарунин лайихлувал багъишна.

Къвед лагъайди, женнетда авай дережар къазанмишиз жезвайди анжах амалар риклин сидкъидай ийиз хъайитла я. Чи умматдин амалар лагъайтла, нукъсанар квайбур я, гъавиляй Аллагъди ꞥ а нукъсанар Вичин регъимдалди къевна, сувабар артухарна.

Пуд лагъайди, са амал цуд сеферда артухарайла, масабуруз артухарнавай паяр вахчудай мумкинвал жедач. Къияматдин юкъуз гъар сада вичин бурж алайдан хъсан амалар вахчуда. Вири хъсан амалар вахчурдалай къулухъ, Аллагъдин ꞥ лук!раз вичи авур амалрикай са шейни амуькдач, артухарнавай амалрилай гъейри. Вичиз буржлу касдин амалар вахчурдалай къулухъ, артухяр акур бурж аламай касди лугъуда: «Я Рабб! Заз адан артухайрикайни це». Аллагъ-Таалади лугъуда: «Абур адан амалрикай туш, абур Зи рагъметдикай я, За адавай Зи рагъмет вахчудач, вун адан амал вахчуна, адал рази хъухъ».

Дагестанский гуманитарный институт

Дагестанский гуманитарный институт берет свое начало от Института теологии и международных отношений.

Датой создания института принято считать 2004 год – год первого приема. Первоначально Институт назывался Институтом теологии и религиоведения, а в последствии был переименован в Институт теологии и международных отношений.

Новым этапом развития вуза является его переименование в Дагестанский гуманитарный институт 17 октября 2014 г. Произошло это в рамках реализации Приоритетного проекта Главы Республики Дагестан Р.Г. Абдулатипова «Человеческий капитал», о котором он официально заявил 15 января 2014 г. в своем послании Народному собранию.

Уникальность ДГИ заключается в сочетании светского и религиозного образования, раздельном обучении юношей и девушек, усиленном духовно-нравственном воспитании студентов на основе требований Ислама, полном неприятии коррупционных составляющих. В основе

создания Института стояла стратегическая задача организации патриотизма и соблюдения законов РФ и обучения и воспитания молодежи

в духе духовно-нравственных ценностей традиционного Ислама, как фактора государственной безопасности страны. За решение этой задачи

взялась группа единомышленников во главе с доктором философских наук, кандидатом экономических наук, религиозным и общественным

деятелем Садиковым Максудом Ибнугаджаровичем. Он является первым ректором ДГИ. В эту группу также входили как

исламские ученые-алимы муфтий РД Ахмад-хаджи Абдулаев, заммуфтия Магди-хаджи Мутаилов, имам центральной мечети города Махачкала Мухаммадрасул-хаджи Саадуев, так и ученые светских наук: профессор математических наук Мансур-хаджи Зайнулабидов, филолог Шамиль-хаджи Мухидинов, врач Айшат-хаджи Самедова, Саид-хаджи Саидов, ученый секретарь Меседу Абдулаева и др.

К сожалению, среди них нет сегодня лидера и основного создателя и идеолога создания Максуда-хаджи Садикова, чья жизнь в 2011 году прервалась в результате террористического акта.

В первые годы в вузе существовало два факультета: теологии и экономики. В 2006 году был открыт факультет лингвистики. Деканом факультета стал профессор Муталов Расул Османович, его заместителем — Ибинов Устархан Рабаданович, который впоследствии сменил его на посту декана уже факультета лингвистики и журналистики.

В 2007 году Институт получил аккредитацию, а также высокую оценку Федерального центра. ► 11

Медицинский колледж имени Башларова!

Медицинский колледж имени Башларова – это инновационное образовательное учреждение среднего профессионального образования, осуществляющее базовую подготовку специалистов по специальностям 34.02.01 «Сестринское дело» с квалификацией «Медицинская сестра/Медицинский брат», 34.02.01 «Лечебное дело» с квалификацией «Фельдшер», 31.02.02 «Акушерское дело» с квалификацией «Акушер/акушерка», 31.02.05 «Стоматология ортопедическая» с квалификацией «Зубной техник».

В программе обучения колледжа гармонично сочетаются и реализуются дисциплины профессиональной подготовки в соответствии с совокупными требованиями федерального государственного образовательного стандарта и комплекс дисциплин медицинской подготовки, основанной на Коране и Сунне.

В основе процесса обучения нашего колледжа – совмещение достижений современной медицинской науки с богатым наследием традиционной исламской медицины и морали. Ведь мусульманская медицинская наука занимала передовые позиции еще на заре Ислама, а исламская лечебная практика была уникальна и накопила богатый опыт за много веков до европейского Ренессанса.

Наша цель - выпустить востребованных специалистов с высокой квалификацией, в основе профессиональной деятельности которых лежит глубокое чувство ответственности за свое дело и гуманизм.

Свою деятельность Медицинский колледж им. Башларова начал в 2011 году. Сегодня Медицинский колледж

Медицинский колледж имени Башларова I курс 4 группа, 2014-2015гг.

является современным учреждением среднего профессионального образования, который осуществляет подготовку специалистов среднего звена в соответствии с актуальными образовательными стандартами в области СПО.

Обучение в колледже ведут высококвалифицированные преподаватели, среди которых кандидаты медицинских и педагогических наук, преподаватели с высшей и первой квалификационной категорией.

Образовательный процесс направлен на освоение студентами не только теоретической базы специальности, но и на получение практических умений и навыков, которые пригодятся студентам в их будущей профессиональной деятельности. Для этого студенты регулярно проходят практику в ведущих клиниках республики и показывают достаточно высокий уровень подготовки

Материально-техническое оснащение Медицинского колледжа позволяет обучать студентов в соответствии с современными образовательными стандартами. В распоряжении студентов колледжа имеются учебные кабинеты, лекционные аудитории, манипуляционные кабинеты, лаборатория, компьютерные классы, библиотека, актовый зал, столовая, медицинский пункт.

Выпускники Медицинского колледжа им. Башларова по окончании обучения получают диплом государственного образца о среднем профессиональном образовании, на основании которого могут осуществлять профессиональную деятельность в лечебно-профилактических учреждениях города и республики.

Дорогие абитуриенты! Медицинский колледж им. Башларова объявляет

прием абитуриентов на 2016-2017 учебный год по следующим специальностям: 31.02.01 «Лечебное дело» Квалификация - Фельдшер Форма обучения - очная Нормативный срок обучения - 3 года 10 мес. На базе среднего общего образования - 11 кл. 34.02.01 «Сестринское дело» Квалификация - Медицинская сестра/Медицинский брат Форма обучения - очная Нормативный срок обучения - 2 года 10 мес. На базе среднего общего образования - 11 кл. Нормативный срок обучения - 3 года 10 мес. На базе основного общего образования - 9 кл. 31.02.02 «Акушерское дело» Квалификация - Акушер/акушерка Форма обучения - очная Нормативный срок обучения - 2 года 10 мес. На базе среднего общего образования - 11 кл. 31.02.05 «Стоматология ортопедическая» Квалификация - Зубной техник Форма обучения - очная Нормативный срок обучения - 2 года 10 мес. На базе среднего общего образования - 11 кл.

«МЕДИЦИНСКИЙ КОЛЛЕДЖ ИМ. БАШЛАРОВА» в 2015 году (с изменениями в соответствии с приказами Минобрнауки РФ № 1442 от 11.11.2014 г., № 137 от 02.03.2015 г. «О внесении изменений в Порядок приема на обучение по образовательным программам среднего профессионального образования — специальностей 34.02.01. «Сестринское дело», 31.02.02 «Акушерское дело», 31.02.05 «Стоматология ортопедическая», 31.02.01. «Лечебное дело», на 2015/16 учебный год, утвержденный приказом Министерства образования и науки Российской Федерации Лицензия Министерства образования и науки РД - рег. № 7448 от 17 июля 2014 г. (приложение к лицензии № 1 приказ № 3156 от 17 июля 2014г.) Свидетельство о государственной аккредитации рег. № 5919 от 25 июля 2014 г.

ГУМАНИТАРНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ КОЛЛЕДЖ

Профессиональное образовательное учреждение «Гуманитарно-педагогический колледж» по своей организационной форме является негосударственным образовательным учреждением среднего профессионального образования (средним специальным учебным заведением), своей деятельностью обеспечивающим право граждан на образование, реализацию способностей и потребностей личности в профессиональном гуманитарном и педагогическом образовании в соответствии с интересами общества и государства.

Колледж является звеном в системе непрерывного гуманитарного образования и осуществляет подготовку кадров в области гуманитарного образования со средним профессиональным образованием, а также может реализовывать дополнительные образовательные программы.

Основными целями колледжа являются:

- реализация образовательных программ среднего профессионального образования базового и повышенного уровня в области гуманитарного знания и культуры; развитие образования, искусства культуры путем проведения обучения на соответствующих ступенях среднего профессионального образования;

- реализация программ дополнительного профессионального образования в области педагогики и гуманитарного образования;

- осуществление духовно-просветительской деятельности среди населе-

ния.

Особенности колледжа:

- раздельное обучение юношей и девушек;
- преподавание основ истории и культуры религии;

- высокий уровень воспитательной работы;

- ежедневный мониторинг посещаемости и успеваемости;

- исключение коррупции, объективная оценка знаний.

В колледже особое внимание уделяется развитию у студентов положительных духовных и нравственных качеств, воспитанию высокой культуры поведения, умению адаптироваться к условиям современной жизни. В колледже работают высокопрофессиональные специалисты, беззаветно преданные своей профессии. Учебный процесс сопровождается современными техническими средствами обучения.

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ

РЕСПУБЛИКИ ДАГЕСТАН
ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«ГУМАНИТАРНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ КОЛЛЕДЖ»

Лицензия 05A01 № 0001158 рег. № 6246 от 02.06.2015 г.

Свидетельство о гос. аккредитации № 6246 от 02.06.2015 г. до 02.06.2021 г.

объявляет набор абитуриентов, выпускников 9 и 11 классов, на 2016-2017 учебный год по следующим специальностям:

Дошкольное образование

Квалификация выпускника: Воспитатель детей дошкольного возраста.

Срок обучения по очной форме: на базе 9 кл. – 3 г. 10 мес., на базе 11 кл. – 2 г. 10 мес., по заочной форме: на базе 9 кл. – 5 л. 10 мес., на базе 11 кл. – 3 г. 10 мес.

Преподавание в начальных классах
Квалификация выпускника: Учитель начальных классов.

Срок обучения по очной форме: на базе 9 кл. – 3 г. 10 мес., на базе 11 кл. – 2 г. 10 мес., по заочной форме: на базе 9 кл. – 5 л. 10 мес., на базе 11 кл. – 3 г. 10 мес.

Экономика и бухгалтерский учет
Квалификация выпускника: Бухгалтер.

Срок обучения по очной форме: на базе 9 кл. – 2 г. 10 мес., на базе 11 кл. – 1 г. 10 мес., по заочной форме: на базе 9 кл. – 4 г. 10 мес., на базе 11 кл. – 2 г. 10 мес.

Дизайн (по отраслям)

Квалификация выпускника: Дизайнер.

Срок обучения по очной форме: на базе 9 кл. – 3 г. 10 мес., 11 кл. – 2 г. 10 мес., по заочной форме:

на базе 9 кл. – 5 л. 10 мес., на базе 11 кл. – 3 г. 10 мес.

Социальная работа

Квалификация выпускника: Специалист по социальной работе.

Срок обучения по очной форме: на базе 9 кл. – 2 г. 10 мес., 11 кл. – 1 г. 10 мес., по заочной форме: на базе 9 кл. – 4 г. 10 мес., на базе 11 кл. – 2 г. 10 мес.

Документы

- документ об образовании или его копия, заверенная нотариусом;
- копия паспорта (свидетельство о рождении);
- 6 фотографий размером 3x4;
- медицинская справка формы 086у

Прием документов на очное отделение – с 10 июня по 15 августа, на заочное – с 10 июня по 30 сентября

Адрес приемной комиссии
РД, г. Махачкала, ул. Аскерханова (Мира), 13а / ул. Дахадаева, 136

Контакты
8-988-784-51-56

e-mail: gpkdag@mail.ru
Сайт www.gpkdag.com www.gpkdag.ru
рф

Дагестанский гуманитарный институт

10« Институт стал принимать активное участие во всероссийских и республиканских конкурсах по арабскому языку и исламским дисциплинам.

В 2008 году Институт переименован в Институт теологии и международных отношений имени Маммадибира ар-Рочи и одновременно лицензирован новый факультет по специальностям «Искусство и гуманитарные науки» и «Международные отношения», в результате чего институт был нацелен на решение общемировых, правовых, социальных, религиозных, межконфессиональных проблем.

В 2009-2010 учебном году был организован институт воспитательной работы «Студенческое самоуправление». Студенческий ректорат активизировал работу студентов, стимулируя их организаторские и творческие качества.

В настоящее время в структуре ДГИ 3 факультета: теологии, лингвистики и журналистики, экономики и международных отношений, где обучаются свыше 2 тысяч студентов из различных городов и сел Дагестана и других субъектов Российской Федерации.

С момента основания ДГИ на его кафедрах работали выдающиеся алимь и ученые. Всего же в ДГИ работают более 100 преподавателей, из них более 50 профессоров, докторов и кандидатов наук, доцентов.

ДГИ поддерживает партнерские связи со многими университетскими центрами и учебными заведениями не только России, но и дальнего зарубежья. Партнерские связи с иностранными университетами (Индонезия, Малайзия, Сирия, Турция, Кувейт) имеют целью внести вклад в создание общего образовательного пространства, обмен научными и культурными достижениями, ценностями.

В то же время Институт активно сотрудничает с российскими учебными заведениями, в частности, с Московским, Башкирским и Казанским исламскими университетами, Московским лингвистическим госуниверситетом, Санкт-Петербургским государственным университетом, Пятигорским государственным лингвистическим университетом.

Уважаемый абитуриент!

Дагестанский гуманитарный институт объявляет набор студентов на 2016-2017 учебный год.

Дагестанский гуманитарный институт – это образовательное учреждение высшего образования. Первое в Северо-Кавказском регионе учебное заведение, в стенах которого студенты получают и светское, и религиозное образование – в рамках федеральных государственных образовательных стандартов высшего образования.

Набор студентов на 1 курс очной и заочной

формы обучения осуществляется по следующим направлениям подготовки: Теология, Журналистика, Экономика, Бизнес-информатика,

Лингвистика, Теология

Перечень необходимых документов:

1. Документ об образовании.
2. Фотографии 3x4 (8 шт.).
3. Копия паспорта.
4. Результаты ЕГЭ.

Срок обучения:

Бакалавриат – 4 года.

Магистратура – 2 года.

Прием документов:

Очная форма – с 31 марта по 25 июля.

Заочная форма – с 31 марта по 20 августа.

За историю своего существования институт показал себя как кузницу специалистов по вышеуказанным направлениям. В вузе исключены любые проявления коррупции. На высоком уровне проводится воспитательная работа со студентами – с привлечением опытных специалистов.

Справки по адресам и телефонам:

Республика Дагестан,
г. Махачкала, ул. Дахадаева, 136.

Тел.: 8 961 838 61 23, 8(8722) 94 00 60

E-mail: mail@daggum.ru Сайт: www.daggum.ru

Кеферпатан Къавкъаздин мусурманри вири къуд мазгъабдин чхеи имамар къабулзава, абурун ирсинин хазинадай диндин чирвилер къачузва ва Шафини мазгъабдинни Ашари акъидадин гелеваз физва, диндин и дестекар чи ата-бубайрини Исламдин пак рекъе дестекар яз къурди я. Чун «агълу-суунна валь-жамаадин» дестедикай я лугъуз жедани?

Эхъ, чун «агълу-суунна валь-жамаадин» дестедикай я. Мусурман уммат гъаминша дуьз гъакъинсатдал хъайнди я ва ашаритрин акъида дуьзди яз къабулнавайдни я. Мусурман умматдин чхеи пай садрани ягъалмишвиле гъатдач, им гъакъинсат я. Паниз кичигна ашаритрин акъидадин гъакъиндай чхеи пай алмир са шаклувални ийизвач, гъавилий чавай ашаритрин акъида къунвайбур «агълу-суунна валь-жамаадин» я лугъуз жед. Саудовский Аравиядин пачагъ Абдуллага къуд йис идай вилик дуьньяда виридалайни хъсан виш атомдикай ибарат конгресс тешкилнай, вири алмир сад хъиз

а чъавуз къуд мазгъабдин гелеваз физвайбурни, ашаритрин ва магрудитрин акъида къунвайбурни. Къуръандални Суннадал асаслу яз тасаввуф аннамшзавайбурни вири агълу-Суннадик акатзавай-дакай лагъанай. Гуьгъунилай а документ шариатдин сообществоври тесгъарна. Ихътин къарар къабулунни себел ам хъана хъи, и суалдал гъалтайла, гъаф дуьшуьшра садбуру масабур кафирвиле тахсирлу ийиз алахъзава, им гъелбетда, ягъалмиш фикир я. Эгер ашаритри кафирар лугъуз хъайнетга, им дуьньядал алай 1,5 миллиард кас кафирар я лагъай чъал жезва.

Мусурманар, хашпараяр, чувудар санал яшаминш хъунин къайдаяр гъихътинбур я?

Къуредди лагъайтга, Аллагъди ж чаз вири инсанри, иллаки хашпарайрин хъсандиз эгечлуни эвер гузва. Эгер абурухъ галаз гуьжетриз эгечлайтга, гуьжетар хъсандиз тухвана къанда (мана): «Эгер куьн маса диндин векилрихъ галаз гуьжетриз эгечлайтга, гуьжетар хъсандиз твах. Инки абуруй гъахъсуз крар ийизвайбур акатзавач. Лагъ:

«Чун инанмиш я хъи, чаз рекъе тунвайди къенни агакъарнава. Чи Аллагъни куь Аллагъ сад я, чун анжах Адаз муьгъуьгъ я». Чхеи Аллагъди гъакъин лагъанва: «Къекъ галаз дин патал диве тухун тавур, куьн куь къвалерай чукур тавур ксарихъ галаз ресъимлу ва гъахълу хъун Аллагъди къадагъа ийизвач».

Ислягъ агъалийрин чанариз къаст авунин Ислам гъикъ эгечъаватга, гъадакай куьне вуч лугъуда?

Исламдин вири терроризмдин арада са алакъани авайди туш, акси яз абур сад-садаз акси къувагар я. Экстремизмдин вири терроризмдин практикани идеология ислягъвиле эвер гувай Ислам дивоцохъ галаз эсиллагъ къазвач.

«Агъл аль-къибла»-дин векилри (яни капI ийизлайта чхин чинар Къибе галай патакъ эписуьззавайбуру) мусурмандин чандиз къаст авун виридалайни агъур гуьгъарикай сад яз гъисабзава. Ихътин фикирдал мусурманар Къуръандални Суннадал бинеламинш яз атанва, Аллагъди лагъанва (мана): «Эгер са касди Аллагъдихъ инанмиш инсан къеьитга, адан чка жегъеннем жед. Аллагъ адал ажугъламинш хъана, ам лянетламинша ва адан еке жаза гъалурнава!» («Ан-Ниса» сура, 93-аят).

Играми Пайгъамбарди ж са гъадисда ик лугъуза: «Гъакъинсатдани куь иши, куь эменини, куь намус къез къадагъа я, гъикъ къадагъа ятга къенни кокуз и шегъерда, и вахра» (Бухари, Муслим). Вири и делилрал асаслу хъана, чавай тесгъариз жед: са бази уьлквейра кыле физвай хъиткъина-рунар, къинишар, зулумар авун шариатди гъадагъа ийизвай крар я, ибур я акулдихъ галаз, я Исламдин къанунрихъ галаз эсиллагъ къазвач. Идалайни гъейри, вири и пагъакъан крари Ислам вилей вегъезва, душманриз чи дин русвагъдай. «Ислам зулумдин вири терроризмдин дин я» лугъудай мумкинвал гузва, вири и делилри чи дин вилик тухуниз еке къецъ гузва.

Алай вахтунда «мажагъедар» лугъудайбуру карчийривай «военный налог» я лугъуз пул истеминшзава, абуруз къурхуяр кхъенвай флешкаяр, дискер... ракъурзава, са гафуналди кичерар гуз пулар къакъудзава. Ихътин крарив шариат гъикъ эгечъава?

Ихътин крар шариатди вегъезва, вучиз лагъайтга эменидикай ва пулдикай инсанар фондигарвилелди магрумарун Аллагъди ж къадагъа авунва (мана): «... анжах алишверидин рекъелди къведани

разивал аваз». Идалайни гъейри а крарин гуьгъунадаллас маса ахмакъ къвалахарни арадал къезва, жигъад дуьзди яз гъисабзава, эгер адан шартлар вири хъезватга.

Светский жуьреда идара ийизвай уьлкведин гъукумдин органрихъ, чиновникрихъ, къанун-къайда хуьзвай органрин къуллугъчийрихъ галаз мусурманри гъихътин алакъа хуьда?

Эгер уьлкведа мусурманрин адетар, капI-теат кыле тухудай ихтиярар бегъемарзава, а чъавуз жуван дин куьз, тахсирлувилер вегъиз, виридан хушбахтвал патал хъсан крар ийиз чалшиминш хъана къанда. Аллагъди ж лагъанва (мана): «Аллагъдин рекъиз камалу ва нер насигъатралди эвер не, абурухъ галаз гуьжет гъахълукаказ твах. Гъакъинсатда ви Агъадиз

лап хъандиз чиди, Адан рекъелай вуь элечнатга, гъакъин вуь дуьз рекъе аватга» (16:125). Мусурман вичи гайи гаф, хиве куьр кар кыпитиз акъудуниз мажбуьр я: «Эй Аллагъдихъ инанмишбуьр! Мажбуьрмайриз вафалу хуьхъ». Гъакъин (мана): «Хиве къунриз вафалу хуьхъ, вучиз лагъайтга хиве къунрай къез жаваб гуниз эвер гуда».

Гъурметлу газет къелзавайбур!

Куь суалар ва теклифар редакциядиз SMS-рин куьмекдалди 8-988-200-04-27 нумрадиз ва я «lezglassalam@gmail.com» -диз гуз жедайди чна къез хабар гузва. Куь суалар ва абуруз ганвай жавабар чна, инша'Аллагъ, газетдин чинриз акъудда.

ПОДПИСКА-2016

Гъурметлу стхаяр ва вахар! 2016-йис патал подписка башламиншнава. Лезги чъалал акъатзавай «Ас-Салам» газет къез къани почтунин отделенийра, районара къвалахзавай чи векилривай ва я редакциядиз атана кхъиз жед. Зур йисан къимет: 207 манат. Индекс 51395

ДАГЕСТАНСКИЙ ИСЛАМСКИЙ НИВЕРСИТЕТ И МЕДРЕСЕ ИМЕНИ ШЕЙХА МУХАММАД-АРИФА

Объявляют прием абитуриентов на очередной 2016/17 учебный год

Обучение предназначено для получения целостных знаний о религии и подготовки специалистов со средним и высшим профессиональным религиозным образованием.

ПРОДОЛЖИТЕЛЬНОСТЬ ОБУЧЕНИЯ: ✓ в Дагестанском исламском университете – 6 лет, ✓ в медресе – 3 года.

В университет принимаются юноши и девушки, имеющие среднее полное общее образование, в медресе – имеющие основное общее образование.

ПЕРЕЧЕНЬ ДОКУМЕНТОВ:

- ✓ нотариальная копия документа об образовании;
✓ копия паспорта;
✓ фотокарточки размером 3x4 в количестве пяти штук;
✓ медицинская справка Ф 086;
✓ прививочный сертификат Ф 156/у-93;
✓ рекомендация от преподавателя религиозного обучения либо от руководителя мечети (имама).

Приём документов – ежедневно, кроме пятницы, с 9:00 до 17:00, перерыв - с 12:00 до 13:00.

Студентам из Южного Дагестана за отличную успеваемость выплачивается стипендия в размере – 1000 р; за хорошую – 500 р.

Наш адрес: г. Махачкала, ул. Дахадаева, 136 тел.: 8 (988) 771 59 55

Мусурман дишегълиди къвалах авунин месъла гъаьлуни шартлар гъихътинбур я?

Мусурман дишегълидиз вичик гъалихдин, чирвилерин дережадин къадай хилера къвалахун гъадагъа ийизвач. Анжах а къвалах маса итиндикъ галаз кылди амуькдайдни ва я темягъ фидайди хъун лизим туш. Ик тирди тесгъарзавай делилар тизмил авач, абурун арадай яз чал Муса пайгъамбардин ж тарихдикай Аллагъди ж лагъанвай гафарни агакънава: «Ам къуйдиз агакъайла, адан къуйдин патав чхин гъайванриз яд гузвай инсанар аюна. Абурувай са йус аргъа хъиз, адан къе руш аюна, абуру чпин суьруь са патакъ ракъурзавай. Ада хабар къуна: «Куьне вучава?». Абуру жаваб хъана: «Итинри чпин суьруьяр хутах тавунмаз, чна чи гъайванриз яд гузвач. Чи буба гъаф куьзуь я». Дишегълидиз къвалахдай ихтияр авани, авачни ва гъихътин шартлара къвалахун лизим ятга чаз и къасадай хъсандиз агакънава.

Къларин вахтар

Август

Table with 7 columns: Югь, Пасман Ас-СубхI, Рагъ эгечъазвай вахт, Нисиниш Аз-Зугър, Рагъдан-диз Аль-гъаср, Гъегрен Аль-Магъриб, Месия Аль-гъишад. Rows show times for days 1 through 30.